

1-2

LETNIK XXIX.
1982-1983

LETNIK XXIX. - 1982-83
SEPTEMBER - OKTOBER 1982
ŠTEVILKA 1-2

V S E B I N A

Vojan T. Arhar: Kaj je razred	1	Lojze Abram: Raketa pa taka	32
Fran Roš: Hiša v gozdu	2	Šport: Lojze Abram: Tri svetovna prvenstva	32
Jelka Bakula: Šola	3	Športna šola: Alenka Race: 4. osnovno-šolska olimpiada	33
Tone Pavček: Svatba	4	Veselo v planine: Duško Jelinčič: Kraški sprehodi in planinski izleti	35
Vojan T. Arhar: Poletna zgodba	7	Novosti na knjižni polici: Marij Čuk: Za učenje in prosti čas	36
Neža Maurer: Nakupovanje za prvi razred	8	Šolarji pišejo	37
Danilo Gorinšek: Jesenska gostija	9	Danilo Gorinšek: Drevo	39
Meta Rainer: Grahek in fižolček	9	Zapojmo veselo: Janez Bitenc: Varčevalska	40
Miroslava Leban: Kužek Pacek	10	Zdravko Omerza: Slastna malica	43
Robert Hlavaty: Moj prijatelj osliček	12	Meta Rainer: Veter	44
Meta Rainer: Berački sivovlački	14	Urednikova beležnica	46
Meta Rainer: Dobrota	14	Za bistre glave	46
Miha Matè: Oh, ta kuža	15	Za spretne roke: Vera Poljšak: Barčica 3. stran platnic	
Berta Golob: Moja bogatija	16		
Franci Lakovič: Nekje je grob	17		
Josip Ribičič: Rešil nas je cesarjev rojstni dan	18		
Meta Rainer: Balada	19		
Berta Golob: Po borovnice	20		
Danilo Gorinšek: Laž	21		
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak: Naša muca	22	Ilustracije za to številko Galeba so naredili:	
Skrita podoba, Vozli	23	Marjanca Jemec-Božič (str. 3, 9, 18); Marjeta Cvetko (str. 11, 44); Eva Fornazaric (str. 39); Robert Hlavaty (str. 12, 13); Leon Koporc (str. 19); Božo Kos (str. 1, 4, 5, 6, 8, 9); Borut Pečar (str. 17, 20); Jelka Reichman (str. 14, 16, 24, 25); Bine Rogelj (str. 2, 7); Magda Tavčar (str. 14, 22, 23, 26, 43, 3. str. plat.); Janko Testen (str. 15, 21).	
Ezop: Basen o volku, jelenu in zajcu	24		
Vojan T. Arhar: Oporoka	25		
Poskusimo tudi mi: Vera Poljšak: Dvo-barvna ogrlica	26		
Podobe iz preteklosti: Lojze Abram: Znameniti čebelar Janša	27		
Iz naših šol: Lojze Abram: Slavnostna poimenovanja	28		
Lojze Abram: Navdušenje za bralne značke	29		
Lojze Abram: Pomembni in zanimivi brošuri	30		
	30	Priloga: Spomeniki padlim, Dvakratni požig Mačkolj besedilo: Evgen Dobrila, risbe: Magda Tavčar, slike: Lojze Abram.	
	30	Naslovna stran: Igor Filipčič, 3. r. OŠ »Bavoriški junaki« - ROJAN.	

Mesečnik (10 številk) — Izdaja: Založništvo tržaškega tiska, Trst — Glavni in odgovorni urednik: Lojze Abram — Uredništvo: Ul. G. Amendola 12, 34134 Trst tel. 415534 — Uprava in ekspedit: Ul. chi 6, 34137 Trst, tel. 795873, 794672 — Hart, Ul. D. Rossetti 14, 34126 Trst, — Posamezna številka: 1.200 lir, dvojna: 1.700 lir, naročnina: 8.000 lir

dišču
maja

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Unione Stampa Periodica Italiana)

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Božo Kos

KAJ JE RAZRED

12660/1982/83

019840813

COBISS *

Hiša v gozdu

Tudi to poletje so Jugovi odšli na počitnice k dedku in babici v Zagorico. Lepo je bilo na kmetih, bolj mirno kakor v mestu. Ni bilo dima iz tovarn ne hrupnih avtomobilov ne piskanja vlakov.

»Pojdimo v gozd, prav daleč v gozd! Nabrali bomo borovnic in malin,« je Dorica prigovarjala staršem.

Neko popoldne so se res vsi širje odpravili v gozd, otroka s košarico in loncem. V tišini pod smrekami, bori in bukvami se je širil prijeten hlad. Mehke steze so se vile pod zelenimi vejami. Nekje je žolna kljuvala po deblu, a videti je ni bilo.

Dorica je držala očeta za roko. Všeč ji je bilo v gozdu.

»Veš, očka,« je rekla, »zdajle bi rada srečala volka. Takšnega kakor Rdeča kapica.«

»To bi se ga ustrašila,« je rekел Mirko.

»Tu ni volkov, še pozimi ne,« je dejala mamica.

»Škoda. Potem bi rada prišla do hišice škratov. Ali pa do tiste, kjer je živel hudobna čarovnica.«

»To so pravljice, Dorica,« je rekel oče. »Lepe so, ampak izmišljene. Jaz ti povem zgodbo o hišici, ki pa ni izmišljena. Morda vam bom hišico tudi pokazal. Sredi gozda stoji. V njej živi več kakor sto tisoč bitij. Vidva še ne vesta, koliko je to, sto tisoč. Skoraj toliko, kot je v Mariboru lju-

di. Mnogo je to za eno samo hišo, mar ne?«

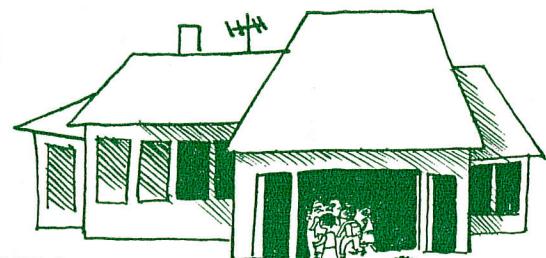
»To ni mogoče! Vsi v eni hiši?« sta se čudila otroka.

»Iz hiše vodijo ceste na vse strani. Čez dan je tu dovolj dela in tekanja. V bližini zgradijo še nove hiše in potem je tam tudi milijon in več prebivalcev.«

»To je že veliko mesto,« je rekел Mirko.

»Da. In to sredi gozda. V vsaki teh hiš so delavci, vojaki, strežniki, zidarji. Ko pritisne jesenski mraz, prebivalci zadelajo vse vhode. Iz gornjih prostorov se preselijo v kleti in tam predremajo zimo.«

ŠOLA

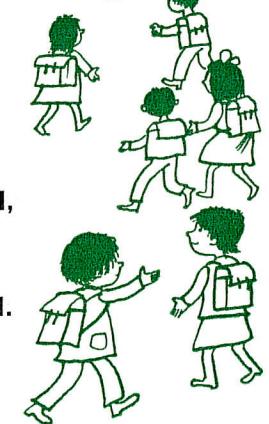

**DO ŠOLE NI DALEČ. NI URO HODA.
PRIJAZNA STEZICA DO NJE NAS PELJA.**

**IN MAMICE MIRNE SO V SLUŽBI LAHKO,
SAJ V ŠOLI JE NAŠI ZARES PRELEPO.**

**VSI MOČNA SMO SKUPNOST! ODLOČAMO VSI,
TAKO NAŠ PROGRAM V USPEH ZAŽIVI.**

**VENDAR SE BREZ TRUDA V NJEJ NIČ NE DOBI.
VESEL JE IN SREČEN LE, KDOR SE UČI.**

»To bo pa pravljica,« se je posmehala Dorica.

»Ni pravljica.«

Gozd se je razredčil. Tu je oče s prstom pokazal na visok kup pred seboj.

»Tukaj je ta hiša,« je rekel.

Vsi širje so se postavili okoli skoraj meter visokega mravljišča. Zgrajeno je bilo iz smrekovih in borovih igel, vejc in listja. Po njem in po stezicah okrog so hitele velike rjavae mravlje. Mnoge so nosile tovore in mudilo se jim je. Otroka tako velikega mravljišča še nista videla.

»Mravlje prinašajo domov gosenice in hrošče,« je pripovedoval oče. »Pri tem druga drugi pomagajo, če je breme pretežko. Jesti morajo tudi tiste, ki delajo doma. Druge spet vlečejo gradivo, da utrdijo hodnike in druge prostore. V njih varujejo mladi zarod: jajčeca, ličinke in bube. Tudi na sonce jih prinašajo. Ne bojijo se niti večjih žuželk. Branijo se s čeljustmi, nato pa iz zadka brizgajo v ranico strup.«

»Kar naprej prihajajo in odhajajo. In koliko jih je,« se je čudil Mirko.

»To je skoraj kakor v pravljici,« je rekla Dorica.

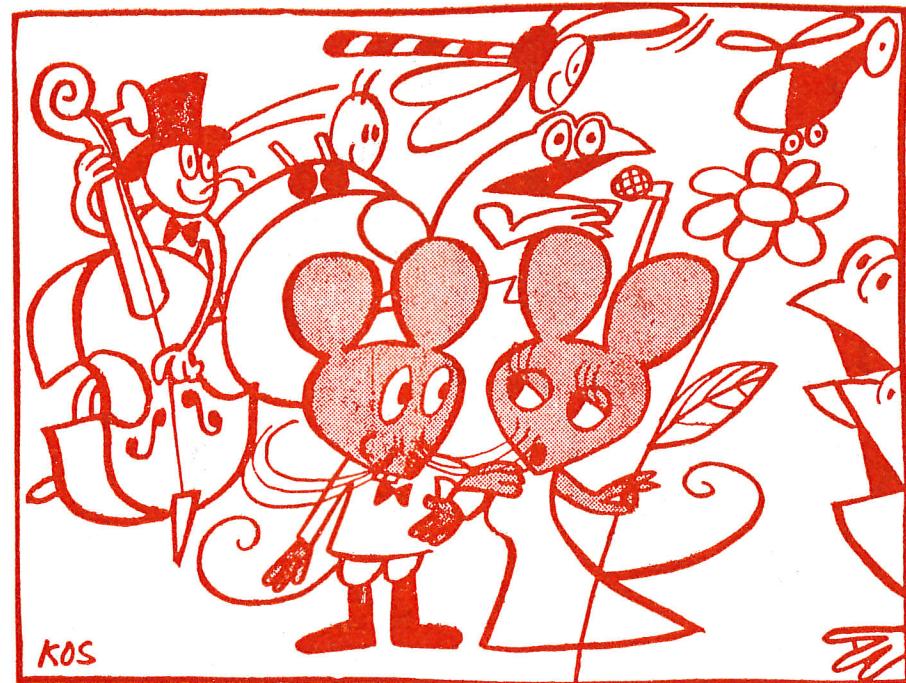
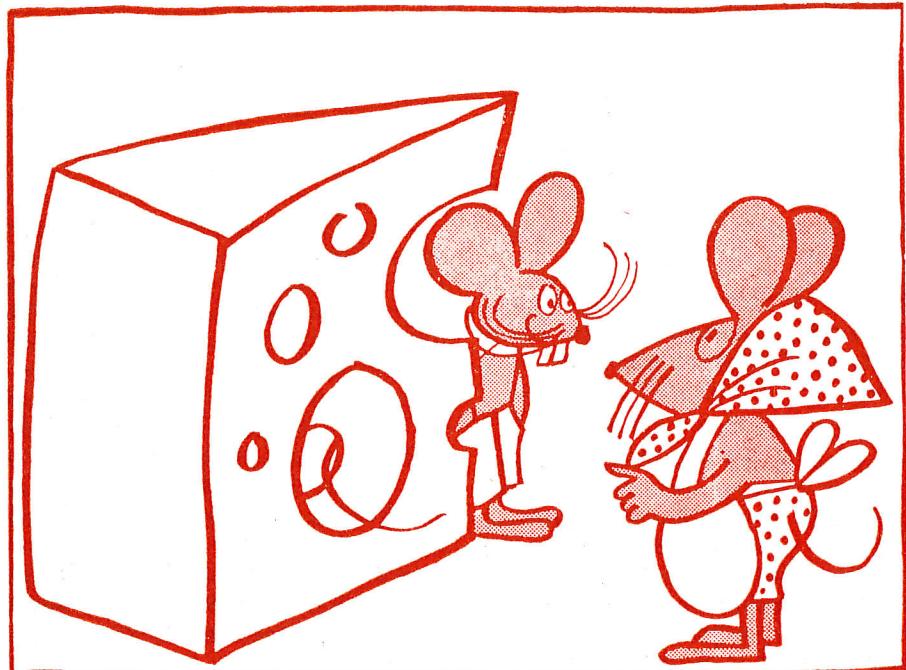
SVATBA

Navadno se lepe zgodbe začenjajo takole: nekoč v davnih, davnih časih je živel kralj... Tale zgodba, ki jo bom zdaj povedal, pa se začenja s prijetno pesmico, kjer je pod notami zapisano tako besedilo:

Tam za hlevom, pred dvoriščem
včeraj bil je direndaj:
ženil se je s strašnim vriščem
mali mišek Mokedaj.

Mokedaj je bil miš, ali točneje mišek, ki je stanoval v bližnji luknji in je poleg svoje rojstne luknje na vsem mišjem svetu imel rad še lu-

knje v siru, če kajpak sira samega še posebej ne omenjamo. Ta Mokedaj je bil, najsi sicer majhen, kar pravšen fant: nobena mačka, ne naša ne sosedova, ga ni ulovila, pa jima je pogosto iz svoje luknje strgal korenček. To pa je znal res imenitno. Štrk, štrk, frk, frk, krc! A ko je Mokedaj z velikim uspehom končal osnovno mišjo šolo, pa še potem srednjo strokovno mišjo šolo — tiste, ki v tej šoli padejo, pohopsa mačka ali umro od strupa — ko je torej Mokedaj odrastel šolskim kloppem, je postal zrel in velik, velik in zrel. Kar je res, je res. Njegova ma-

ti, skrbna kot je bila, ga je poklicala in mu rekla: Sedaj ali nikoli, Mokedaj, oženi se, pa bosta mir in sir pri hiši. Vedi namreč: v dvoje je lepše tako človeku kot mišim.

In poslušni sinko je rekel svoj skromni: Da.

Zasukal je Mokedaj levi brk in si pogladil desnega, zvil je repek kot kakšen zamišljen mačkon in potuhatal: kar reče mama, bo najbrž držalo, saj mama vse ume in vse razume. To pa pomeni, da se oženim.

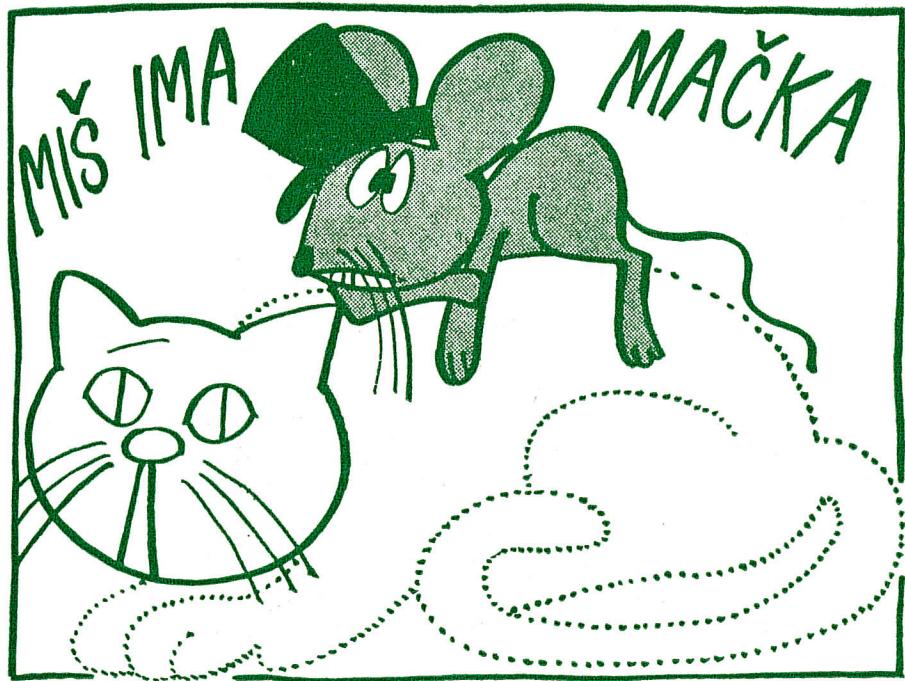
Oblekel se je v paradno obleko, obul gizdalinske škorenjčke in šel na mišjo promenado. Enkrat doli, enkrat okoli in Mokedaj si nevesto izvoli: Ta ali nobena bo moja žena! In pripravili so veliko svatbo. Naprekli so sladkih pogač, pripeljali moke in sira pa sladke medice, naročili godbe, bobne in brenkala, povabili svate in pred spoštovanim županom sta Mokedaj in njegova lepa neve-

sta — vse neveste, če še ne veste, so lepe — pred županom sta torej oba rekla odločno in točno svoj: Da. In potem...

Tam za hlevom, pred dvoriščem
včeraj bil je direndaj:
ženil se je s strašnim vriščem
mali mišek Mokedaj.

Mnogo svatov se je zbralo,
mnogo svatov z vseh strani,
vse je pilo in plesalo
bogme res do polnoči.

Da ne boste še posebej ugibali,
kdo vse je bil na tej Mokedajevi
svatbi, naj vam, kakor ne smem, povem. Pripeljali so se z avtomobili in romobili, kolesi in peresi, karavelami in marelami, prijahali na konjih in osilih ter priromali peš svati od vseh strani: čriček iz bližnje vasi, oblečen v pražnje z rdečo kravato, murn s frakom, črnim z zeleno po-

zlato, gizdava kobilica in z njo obilica muh, mušic, mušjih kraljic, pajkov s križi kakor tistih brez njih in nad vsemi, lahek ko dih, kot prijeten večer, kačji pastir.

Toda nikar ne mislite, da so bili to edini svatje. Bilo jih je še mnogo in še mnogo in še dosti več. Za celo ohcet. Recimo, bili so še: vodni krmarji komarji, žabe, klepetave babe, in pa jež. Ta je zadnji, da pri priči, tega, ki ne verjam, napiči. Kakor veste, so bodice ježa ostre in resnicoljubne. Torej:

Mnogo svatov se je zbral, mnogo svatov z vseh strani, vese je pilo in plesalo bogme res do polnoči.

Ko pa polnoč je odbila, se je družba razgubila in zaspal je Mokedaj, da ni niti vedel kdaj.

Saj razumete. Polnoč je tista ura, ko je treba celo ponočnjaku spati, sicer ga luna nosi. Tako so torej odšli vsi svatje in je ostal Mokedaj sam, čisto sam, če seveda njegove neveste ne štejemo. In kaj je početi takole samemu samcatemu z nevesto na svetu? Nič. Preprosto nič. Zaspi, kot pravi pesem, zaspi nekje pod rimske cesto, pod zvezdami in luno, sam, vendar objet z nevesto. In tako je včeraj zaspal tudi Mokedaj, da ni niti vedel kdaj.

Danes zeha, samo zeha, ves je pust in neprespan, čudno bleda je nevesta, slednji svat na smrt bolan.

Katastrofa! Katastrofa! Vsaka strofa — katastrofa! To, kar se danes godi z Mokedajem, z njim in mimo njega, je resnično strašno. Pod očmi

mu zevajo črni kolobarji, brki, ti imenitni črni brki, ponosno stoeče ko dvignjene helebarde, vise klavrnko ko zmočeno omelo, ko žalostna zastava predaje, da prav tako. In repek! Tisti navihani in privihani in zavihani repek, zvit ko pred šivanko nit, je zdaj kakor navadna vsakdanja vezalka za čevlje. Usta — široko odprta, zehajo, zehajo in še enkrat zehajo. Vse pa, kar se lahko sliši, je samo: Joj, uboge miši, kadar imajo mačka! Kajti tedaj —

Mišek zeha, samo zeha,
ves je pust in neprespan,
čudno bleda je nevesta,
slednji svat na smrt bolan!

To pa je od tega, na uho kajpak, od tega, ker se je izkazalo takoj, ko je ura odbila dvanajst udarcev, da je bilo na svatbi nekaj preveč kozarcev, preveč medice, sladice, vodice, žaganjice za male sodčke in prazne želodčke, pa so —

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Bine Rogelj

POLETNA ZGODBA

Žaba rada bi kopalke,
majhne, lepe minimalke.

Ker pa nimajo zelenih,
si ne kupi sploh nobenih.

Gola v mlačno mlako skoči,
glavo, kožo, krake zmoči.

Škoda novcev za kopalke.
Jutri kupi si — kotalke!

muhe noge polomile,
ko so se domov valile,
pajki mreže zamešali
in komarji v lužo pali,
ker so žabe pozaspale,
ker na svatbi so reglale,
šele ob osmih se zbudile —
vse so šolo zamudile.

In pomislite, kako je ubogim žabam brez šole. Mar niso ostale zato vse življenje samo neuge žabe? Nič več niso znale kot samo rega, rega in kvak, kvak, pa čeprav je na svetu — in celo v luži — še toliko drugih, na tisoče drugih stvari, ne samo rega in kvak. Da omenim vsaj katero od njih: na primer glasbene pravljljice, ki jih pojde bogvekdo, ali pa košati oblak, ki plava zunaj čez vrtiljak in čez nebo ter pravi tako:

Nauk te zgodbe pa je tak:
kdor se ženi, je bedak.
Tak je bil naš Mokedaj.
S tem je naše zgodbe kraj.

Nakupovanje za prvi razred

DOBER DAN! PROSIM A!
KAKŠEN A?
VELIK IN ZELEN KAKOR
LOJTRCA.
PROSIM TUDI E,
S TREMI ROGLJI, RDEČ,
KOT SO MARSOVCA ROKE.
DAJTE MI ŠE I,
POKONČEN IN RUMEN,
KAKOR SVEČA, KI GORI.
KUPIL BI OKROGEL O,
VELIKANSKI BEL OBLAK
Z MAVRICO.
HITRO ŠE DVOKRAKI U!
MODER ALI RJAV?
VSEENO. DA LE
NE BO POZNAL STRAHU!

Jesenska gostija

Mi pa gremo na gostijo,
ki jesen nam priredi jo:
z drevja kar letijo hruške,
sladke hruške — debeluške,
še po kostanj v gozd pojdímo,
grodžja z brajd si naberimo,
brž pospravimo vse to,
da prej zime k nam ne bo!

Grahek in fižolček

Mlad fižolček grahku reče:
»Jaz sem večji kakor ti!«

Grahek k mamici priteče:
»Mama, kaj to res drží?«

»Ej, ti norček! Res fižol,
ki navija se na kol,

res je večji kakor ti, —
a zakaj te to skrbi?«

Grahek brž k fižolčku teče:
»Vidiš!« zmagoslavno reče,

»jaz sem večji kakor ti!
Tebe prekla v zrak drži!«

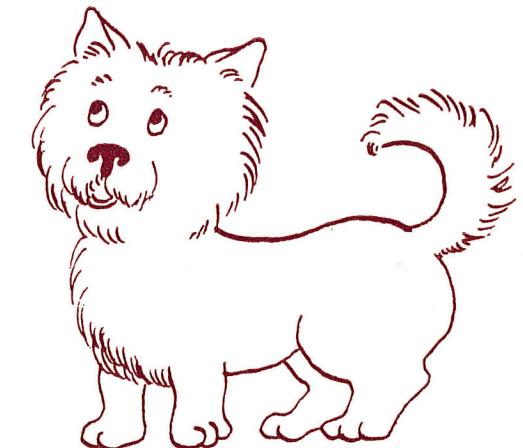
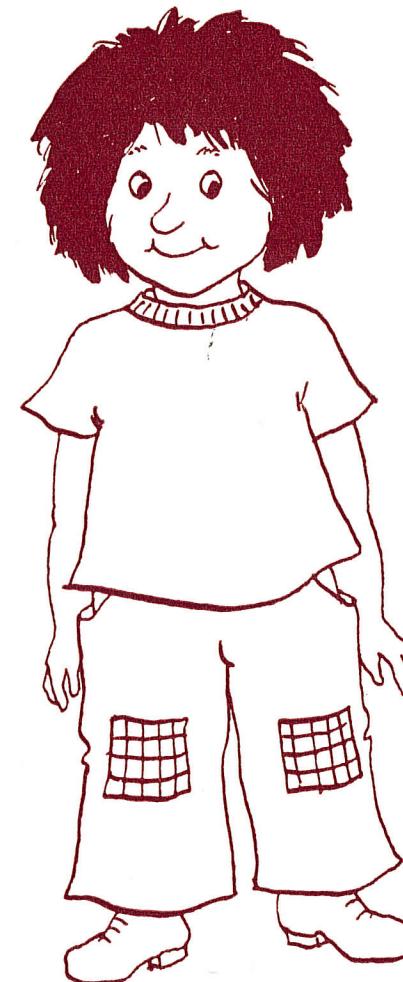
Kužek Pacek

Kužek Pacek je Jankov kuža. Prav v vsem je podoben svojemu gospodarju: Janko ni najbolj čist deček pa tudi nekoliko neroden je in njegov kuža je ravno tak, zato mu tudi pravijo Pacek. Janko ga ima zelo rad, saj je prepričan, da ga nihče drug na tem širnem svetu ne razume kot le njegov kuža. »Veš, dragi moj, mu toži Janko, vsi kričijo name, polil si kakav, pazi, juha ti kapa z žlice na hlače, poglej se, ves si umazan od črnila in tako dalje in tako dalje, kot če bi ti dragi odrasli nikoli ne bili majhni in bi se nikoli ne umazali. Naš ata si je še včeraj umazal hlače z motornim kolesom, pa ga mama ni prav nič nahrulila. Oj dragi moj Pacek, kako so čudni ti odrasli!« Kuža je obliznil svojega gospodarja Janka, kako bi ga ne, z vsem svojim pasjim srcem je sočustvoval z njim in še tako žalosten je bil videti Janko v tem trenutku, da je bilo Packu prav zares hudo. »Ne morem več prenašati tega, od hiše pojdem, da, pobrem šila in kopita in grem!« je trdno rekel Jožek. »Hov!« Se je prestrašil kuža, »pa ja da ne misli mene tu na cedilu pustiti!« Joj, kaj bo on brez svojega gospodarja! In pričel je po pasje jokati. Jožek se je prestrašil. Le kaj je kužku? Pričel ga je božati in govoriti »Ne jokaj, Pacek,

nikar ne jokaj, le kako bom jaz brez tebe, pa ravno sedaj, ko nameravam s teboj po svetu!« »A tako se že bolje slišim«, si je mislil kuža, toda zganjal je še malo komedije, ker mu je bilo zelo všeč, da ga Janko boža. V naslednjih dneh pa se je pripetilo nekaj, da je Janko opustil misel na svoj beg v širni svet. Na obisk je prišla babica. To se je zgodilo bolj poredkoma, da se je babica opravila k njim na obisk, a ko se je, je ostala najmanj po teden. Sama je drugače živila na deželi, ker je rekla, da ji mestni hrup slabu vlipa na krvni pritisk, ki ga že itak ima visokega. No ja, njen obisk je bil za Janka vsakokrat veselo doživetje, znala je toliko pravljic in, kar je bilo najvažnejše, vedno je imela čas zanj in nikoli ga ni nahrulila, če se je umazal. Nekega dne je polil, po nesreči, po naminzem prtu kozarec oranžade. »Toda Jožek, saj si cel fant, pa si taka neroda, tak pacek, le kako je mogoče!« Jožku je šlo na jok, mami so skočili živci in je pričela v redu vpiti, ata je grdo gledal, kužek Pacek je iz svojega kota čakal, kaj se bo zgodilo, le babica je ohranila mirno kri. Pogledala je mamo, potem še Janka, nакar je rekla: »Draga moja, Anka ljuba, toda kaj kričiš na fanta, saj se je to zgodilo slučajno!« — »Toda

mama,« je odvrnila gospa Anka »ti ne veš kakšen pacek je naš Janko, vsak dan ista pesem, samo prati ga je treba!« Babica je pogledala svojo hčer in se zasmejala: »A ti si že pozabila, kako si ti bila vsa zapackana, ko si imela Jankova leta, in takrat draga moja sploh še ni bilo pralnega stroja, vsak dan sem te morala preobleči, včasih tudi po dvakrat, vsaka mlaka je bila tvoja, vsak grm;

le pusti Janka pri miru, za svoja leta je čisto v redu fant, tak, kot so bili vsi pred njim in bodo vsi za njim.« Babica je umolknila, mami je bilo nerodno. Očka se je hudomušno namehnil, kužek Pacek je veselo zalajal, Jožek je pa skočil k babici, jo objel in veselo vzklirknil: »Babica, kako lepo si to povedala. Mislil sem že, da sem najbolj zapackan deček na svetu, pa imaš ti prav, tudi moje sošolce sem včasih slišal, kako taranajo o tej čistoči, ki je za starše, zgleda, bolj važna od zdravja!« V kotonu se je oglasil kuža »Hov, hov, kako sem vesel, sedaj Janko ne bo hotel več po svetu; mene ta misel ni prav nič mikala, še tačke bi si obrabil zaradi dolge hoje!« Skočil je Janku v naročje, ta je skoraj padel, da bi ulovil ravnotežje, se je prijel za mizo, pri tem pa prevrnil steklenico vina. Že je pogledal mamo, toda bilo je vse v redu: mama se je zasmajala, z njo atek in babica, celo kužek Pacek se je zasmajal, vsaj tako se je našemu Janku zdelo.

Moji prijatelji osliček

Eno najdražjih poznanstev, ki sem jih sklenil med poletnimi počitnicami v Piranu, je bil mali osliček.

Vsek dan je v zgodnjih jutranjih urah pripeketal na bogati zelenjadni trg, otovorjen z dvema velikima košarama na ukrivljenem hrbtnu, polnima vseh vrst zelenjave in sadja. Bil je majhen in ni imel gladke dlake, toda bil je lep, pohleven, dobrodusen in prijazen. Prava podoba poniznega oslička.

Kmetica iz okolice mu je snemala košari, ga odvlekla potem v stransko ulico in ga privezala za železni obroč v zidu. Nasula mu je nekaj sena

pred gobček in odšla na trg. Osliček je vselej čakal nekaj ur, preden se je vračala in ga s praznima košarama odvedla domov v Lucijo ali Strunjan.

Vsako jutro sem opazoval ta prizor in nekoč sem sklenil, da bom osličku krajšal dolgo čakanje ter se z njim pogovarjal. Bil sem radoveden, kaj mi bo pripovedoval. Čeprav je revček znal samo rigati, je tu pa tam na moja vprašanja migal tudi z ušesi, z glavo in repom ter z otožnim pogledom dal vedeti, da me prav dobro razume.

Oslička sem seveda najprej pohvalil za njegovo pridnost in dobrodušnost. Mojih tolažilnih besed je bil

nadvse vesel in je začel z repom migati sem in ja. Dobro sem se zavedal, kako trdo je osličkovo življenje, zato sem ga iz radovednosti še vprašal, kako živi. Zdelo se mi je, da je vprašanje razumel, malo je zmigal z glavo, potem pa z očmi začel pripovedovati.

»Skromen sem, kot veš, pa je moje življenje tlaka. A sem se ga privadil in rad delam, kajti, če ne ubogam, zapoje šiba. Ljudje pa ste z menoj krivični in sem zato tudi užaljen. Imate me za neumnega in učencem v šoli pravite, da so osli, ker ne znajo odgovarjati na učiteljeva vprašanja. Če ljudje naredijo kaj napak, pravite, da je to oslarija, in moje ime velja za zmerljivko. Kadar otroci zaklašljajo, pravite, da je to grdi oslovenski kašelj, klopi, kjer sedijo slabci učenci, pa pravite oslovska klop. O mojem glasu pravite, da ne gre v nebesa. Imam pač glas, kot mi ga je

bog dal. Saj moje riganje s samostalniki »I« in »A« ni tako grdo, kot je grd glas faraonskega pava. Priznati pa morate, da sem tudi zelo pameten, ker grem samo enkrat na led!«

Priznati sem moral, da smo ljudje z oslički zelo krivični. Moj občutek krivde pa je bil še večji, ko mi je osliček potrdil, da vendarle veliko pomaga kmetu gospodarju pri delu, a da je za to slabo poplačana vprežna domača žival. Potožil je, da ljudje dosti bolj spoštujejo in cenijo bahave sorodnike konje, jih hranijo z ovsem in rožiči in jim v hlevu bolje postiljajo. Njega pa dan za dnem hranijo s suho travo.

Malo se mi je osliček zasmilil in sem ga začel tolažiti in govoriti, kako je med otroki priljubljen in koliko je zgodb v pripovedk, v katerih nastopajo oslički. Tedaj je začel zmingovati z glavo, nekajkrat postrigel z ušesi in mi dal razumeti, da so moje besede le tolažba.

Ravno tedaj je po ozki ulici prihajala kmetica, da bi oslička odpeljala. Segel sem v žep, pomolil nekaj kock sladkorja prijatelju osličku, se mu zahvalil za poučen pogovor in se od njega poslovil, zavedajoč se, da tega srečanja dolgo ne bom pozabil.

Meta Rainer

Ilustr.: Jelka Reichman

Berački sivohlački

Berački-sivohlački
po nebu se podijo,
v zakrpane bisage
si moče nalovijo
pa v hlače-hlamudrače
še toče-ropotače.
Medtem ko močo
zbirajo,
med sabo se
prepirajo
in drug za drugim
letajo,
z bisagami
opletajo.
Prepolne pa bisage
na lepem se razpočijo,
vodó do zadnje srage
sem dol na zemljo stočijo.
In hlače-hlamudrače
ne morejo drugače:
ko jim postane vroče,
znebijeo se še toče!...

Meta Rainer

Ilustr.: Magda Tavčar

DOBROTA

Da na svetu so krivice,
ménile so borovnice,
vse nesrečne, da so črne,
ko vse drugo naokoli
barvasto je kakorkoli.

Pa so kapljice deževne,
vse ponižne in pohlevne,
sedle jim na lička črna,
da je vsaka borovnička
zasvetila se srebrna!

Miha Matè

Ilustr.: Janko Testen

Oh, ta kuža

Ko je tisti dan tovarišica stopila
v razred, je dejala:

»Kot veste, otroci, pri vsem je treba varčevati. Zato bi bilo prav, da bi tudi naš razred kaj prispeval k temu. Bilo bi dobro, če bi pričeli zbirati star papir. Prav gotovo ga imate kaj doma, pa bi ga prinesli v šolo. Tako bi zaslužili tudi kakšen dinar. Ob koncu šolskega leta pa bi s tem denarjem lahko šli na izlet.«

»Hura!« so zavpili prvošolčki. Le Urban je bil žalosten. Stopil je k tovarišici in ji dejal:

»Veste, jaz ga ne bom mogel prinesiti.«

»In zakaj ne?« ga je vprašala tovarišica.

»Doma imamo majhnega kužka, Dan mu je ime, lula pa na tla! Zato mu kar naprej podstavljam časopisni papir, da ne bi vsega popackal!«

»Če je pa tako,« je dejala tovarišica, »potem ti ga res ni treba nositi!«

»Ampak, ampak, ko ne bo več lulal po stanovanju,« je pričel zatrjevati Urban, »potem ga bom tudi jaz prinesel. Celo kopico ga bom prinesel! Medtem pa se bom potrudil, da ga čimprej odvadim teh razvad!«

MOJA BOGATIJA

Nemara sem komaj dobro shodila, že so mi kupili hranilnik. Odrasli so kar naprej modrovali, da je denar sveta vladar, jaz pa tega nisem niti malo razumela. Hranilnik se mi je vseeno priljubil, še bolj pa drobiž, ki se je natekal vanj. Padal je skozi ozko režo, zarezano v hrbtnu glinaste ovčke. Stala je na omari in tako je bil moj hranilnik tudi edini okras našega siromašnega stanovanja.

Ovčko sem rada potresala, ker je denar v njej veselo žvenketal. Postajala je vedno težja. Nestrpno sem čakala, kdaj jo bom smela sprazniti in prešteti, koliko kron šteje moje bogastvo. V hranilnici so mi jih zapisali v majhno knjižico, na kateri je bila narisana čebela z razprtimi krili. Tudi na listih v knjižici je bila odtisnjena taka čebela.

Moja bogatija se je vsakokrat povečala za prav majhno številko, rasla je pa le. Ko je bila ovčka spet prazna, sem komaj čakala, kdo mi bo dal krono. Dinar je bil tiste čase prevelik denar in otrokom zlepa ni prišel v roke, vsaj revnejšim ne. Jaz sem ga dobila samo od strica, ki je bil sam in je zase dovolj zaslужil. Krone pa so mi dajali tudi drugi. V naši hiši ni bilo v navadi, da bi bila za dobro opravljeno delo nagrajena z denarjem. Pometati in pomivati sem morala zastonj. Tako nisem denarja nikoli zaslužila, ampak sem

morala čakati, kdaj ga mi bo kdo podaril.

Večkrat sem premišljevala, kaj bom za prihranjeni denar kupila. Oče in mama sta me vedno svarila pred zapravljanjem, zato se mi je zdelo pregrešno, da bi kupila bonbone ali čokolado. Hiša — to je že bilo nekaj. Konj na primer, ker ga nismo imeli. Ali pa nov štedilnik. Tudi kromirane žlice, ker smo imeli samo aluminijaste.

Potresala sem hranilnik, da sem slišala, kako cingljajo denarci. Mojo otroško fantazijo je najbolj razburjal konj. Če bi ga mogla kupiti, nam drv iz gozda ne bi bilo treba vlačiti z golimi rokami. Če pa bi imeli še za-

NEKJE JE GROB

Nekje je grob
in v njem si ti,
strohnele tvoje
so kosti,
a še iz groba
kažeš pot,
po njej v prihodnost
hodi rod,
ki dedič tvoje
je krvi,
in kot si želel,
zdaj živi.

pravljivček, bi se v nedeljo popoldne peljali h kakim sorodnikom, oče bi pokal z bičem in vsi bi bili veseli.

Moje lepe načrte je na vsem lepem prekrižala vojna. Denar s sliko jugoslovanskega kralja so nam za-

menjali za marke Tretjega rajha. Teh pa nisem več hranila. Ljudje so pravili, da ta denar nima prav nobene vrednosti. Tako je hranilnik žalostno sameval na omari, sanje o iskrem konjiču pa so se za vedno razblinile.

Rešil nas je cesarjev rojstni dan

Nihče ni bil tako iznajdljiv pri igri in sploh, kot je bil Franci. Bilo mu je štirinajst let, dve leti je bil starejši od nas, treh tovarišev. Njegov oče je bil ključavničar. Tisto streljanje s starim ključem si je tudi Franci izmislil in nam rekel, naj pridemo gledat.

Bilo je na cesarjev rojstni dan. Za vogalom zadnje hiše, do koder so že bili zgradili našo cesto, so me čakali prijatelji. Ko sem dospel do njih, je Franci privlekel iz žepa velikanski star ključ, ki mu je bila luknja zamenšena.

Franci je potežkal ključ in dejal: »V njem je smodnik. Ko se bo vžgal, bo zagrmelo kot iz kanona. Najbrž bo ključ razneslo, ker sem ga dobro začasnil s kamenčkom.«

Nato je stopil k luknji, ki jo je bil že pripravil pod robom ceste med gramozom, povlekel iz žepa debelo svečo, jo prižgal in pritrdiril na dno luknje, nad njo pa vtaknil ključ med dva kamna in ves prostor hitro obdal in pokril s kamenjem. Nato se je pognal na cesto in siknil: »Vsi za vogal pred hišo!«

Stekli smo okrog vogala in se tam zaleteli v Hanzija. Hanzija nismo mrali, ker je bil domišljav in je hotel vedno vse bolje vedeti. Rad je tudi

špecial. Najbrž je prisluškoval, ker je dejal Franciju: »Premajhne kamne si dal okrog, ne bo počilo, kot treba!«

»Saj ni v kamnih eksploziv,« je odvrnil Franci in zaman skušal zadržati Hanzija, ki je že pobral velik kamen. A Hanzij se mu je odtrgal in šel proti našemu »kanonu«. A ni prišel še v njegovo bližino, ko je zagrmelo, se zakadilo in je kamenje frčalo na vse strani. Hanzija je vrgel pritisk na tla, da se je valil po strmini do

njive pod cesto. A se je kmalu pobral. Takrat smo videli, da mu kazalec desne roke strašno krvavi. Kri je kar kapljala iz njega. Hanzi se je bil najbrž tako prestrašil, da še govoriti ni mogel. Moleč desnico od sebe, je stekel proti svojemu domu.

»Bežimo!« je vzklknil Franci. »Hanzijev oče je pri policiji!« In smo zbežali na svoje domove.

Drugega dne smo zvedeli, da ni Hanziju nič hudega, Franci pa da mora na policijo. Spremili smo ga tja in zunaj čakali. Čez kake pol ure se je vrnil ves nasmejan in povedal: »Neki višji je vpil name kot sraka, a po-

stal takoj mehak, ko sem mu rekel: 'Hotelji smo počastiti rojstni dan njebovega veličanstva, našega preljubega cesarja Franca Jožefa!' To mu je vzelo sapo. Potem pa je dejal, naj grem, a naj se nikoli več ne igramo z eksplozivi, pa cesarja naj še naprej ljubimo.«

»Imenitno si povedal!« je vzklknil eden izmed nas. »Meni ne bi nikdar prišlo na misel kaj takega.«

»Saj tudi meni ni,« je odvrnil Franci. »Oče mi je rekel, naj tako povem. Pa še to je rekel, naj pri tem gledam na cesarjevo sliko, ko da je sam bog oče.«

Meta Rainer

Ilustr.: Leon Koporc

BALADA

Iz sivih skal studenec
kristalno čist izvira,
mlad partizan, ves v krvi,
ob njem leži, umira.

Do žechnih ust ne seže
mu kapljica nobena.
Svoj grenki kelih nudi
mu dobra bela žena.

Zapre mu trudne veke,
mu v bledo čelo dahne
in partizan v naročje
koščeno ji omahne.

Po nebu mesec plava,
iz skale vir grgoče.
Nekje za svojim sinom
se mati-starka joče...

PO BOROVNICE

Marsikatera revna družina je nestrpno čakala, kdaj bodo zrele borovnice. Otroci so jih nabirali za prodajo, pa tudi zato, da so jih mame doma posušile.

Mene ata ni pustil same v gozd, pa sem zato hodila z Margarinco in Rozinčkom. To sta bila prav nenavadni in zabaven par. Ime so jima dali hudomušni sosedje, ker je gospa rada pravila, kako dobro pecivo zna narediti z malo margarince in rozinčkov.

Rozinček je bil dolg kot prekla, Margarinca pa neznansko majhna. Po poti sta se kar naprej prerekala. Če je bil Rozinček hudo nataknjen, je grozil, da bo šel »nož nabrusit«. Žena ga je mirila, kakor je vedela in znala.

Po borovnice smo hodili z velikimi kanglami in s piskrcem-nabiralčkom. Margarinca pa je imela za nabiravček kar litrski lonec, ki seveda zlepja ni bil poln. Prežali smo tudi na jurčke in lisičke. Za temi je stikal predvsem Rozinček, ki se mu ni ljubilo sklanjati nad nizko borovničevje.

Večkrat se je bahal, kako je bilo v ruskem ujetništvu. Pravil je, da stajo v Rusiji tako visoke borovnice, da jih obiraš kar stoje. Izmišljal si je vse mogoče neverjetnosti in Margarinca je zamaknjeno strmela vanj.

Ravno to ga je na vsem lepem zjezilo. Začel jo je obirati, da je vreča za storže še vedno prazna. S seboj sta imela tudi bisago za borove storže in za suhljad. Bila sta revna kot cerkvena miš in jima je vsaka smet prišla prav.

Nekega dne smo na gmajni naleteli na partizane. Sedeli so v krogu, pri deblu pa so imeli privezano kravo. Eden se nam je približal in nam rekel, naj se odpravimo domov. Rozin-

ček je tako hitro ubogal, da so ga dolge noge komaj dohajale, Margarinca je tekla za njim, jaz sem se spotaknila in stresla vse borovnice.

Naslednje dni nismo šli tako globoko v gozd. Rozinček se je spet ojunačil. Bahal se je, da sta s tistim partizanom v mladih letih skupaj služila za pastirja.

Nekoč je pri nabiranju borovnic razvil posebno teorijo o nastanku sveta. Dejal je:

»Svet je bil sprva majhen kot čespljeva pečka, potem pa je rasel in rasel. Na njem so se najprej zaredi-

le muhe. V Rusiji pa so se razvile tudi sibirske lisice.«

Margarinka je samo prikimavala in pravila:

»Res ja, res ja.« Videti je bilo, da se ji zdi mož zelo učen.

Ko so borovnice pominile, se Rozinček in Margarinca zlepa nista več prikazala iz svojega brloga.

Naslednje leto pa so se vse zgodbe ponovile, le da so bile nekatere še bolj okrogle.

Po borovnice sem hodila prav rada, resno delo pa ni smrdelo samo Rozinčku, ampak tudi meni.

LAŽ

Laž je pujsek kratkih nog,
v blatu valja se okrog,
vsakogar, ki ne zbeži,
vsega prek glavé oškropi,
sam pa, ves umazan, črn,
jo ucvre čez drn in strn...
Ker pa kratke ima nogé,
vsak ga ujame — ena dve! —
potlej pa vsevprek, počez,
jih iztakne prek ušes...
Če še potlej bunk ni sit,
naj še pride nas škropit!

kotiček
za
najmlajše

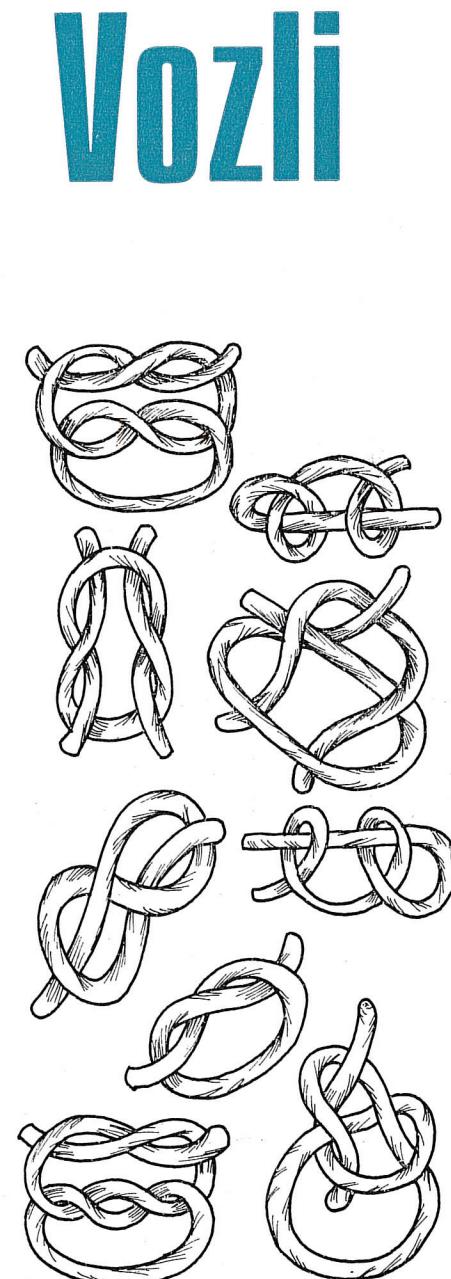
Vera Poljšak
Ilustr.: Magda Tavčar

Skrita podoba

Počrni polja označena s piko. Nastala bo podoba.

Samo dva vozla sta popolnoma enaka, Katera?

Basen o volku, jelenu in zajcu

VOLK JE ZAGLEDAL POD GRMOM SPEČEGA ZAJCA. UH, KAKO SE JE RAZVESELIL DOBREGA KOSILA. TAKRAT PA JE IZ GOZDA PRITEKEL JELEN.

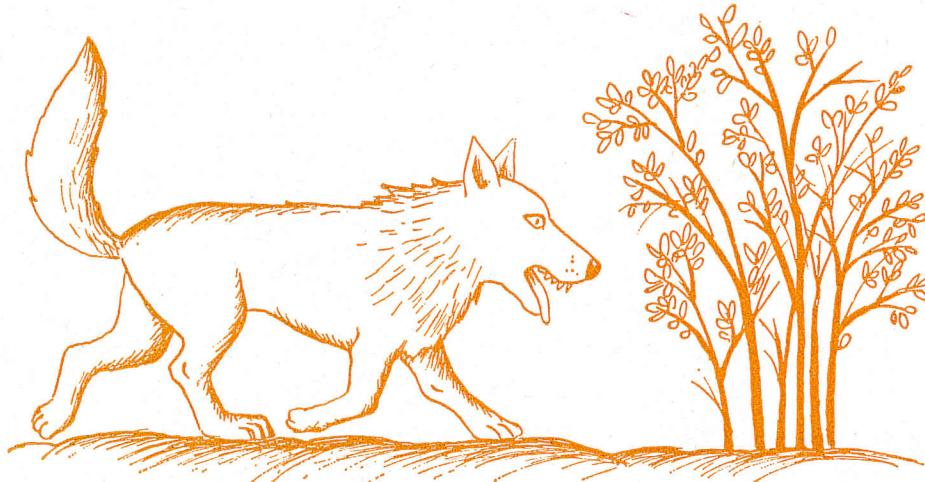
»HEJ, JELENA PA NE BOM ZAMUDIL ZAVOLJO ZAJČKA,« JE REKEL VOLK IN URNO STEKEL ZA JELENOM.

JELEN JO JE POBRISAL NAZAJ V GOZD, VOLK PA ZA NJIM.

TEKEL JE VOLK IN SE GNAL NA VSO MOČ, A JELEN MU JE KMALU UŠEL IZPRED OČI. SAJ JE BIL URNEJŠI!

»NO, ZDAJ BOM ŠEL PA NAZAJ PO SPEČEGA ZAJCA POD GRMOM,« SE JE TOLAŽIL VOLK.

STEKEL JE H GRMU, ZAJCA PA NIKJER VEČ.

2. SPOMENIKI PADLIM - Spominska plošča v notranjosti tržaške Rižarne, posvečena žrtvam, ki so zgorele v tamkajšnji krematorijski peči.

1. SPOMENIKI PADLIM - Jamle (občina Doberdob).

4. SPOMENIKI PADLIM - Štandrež.

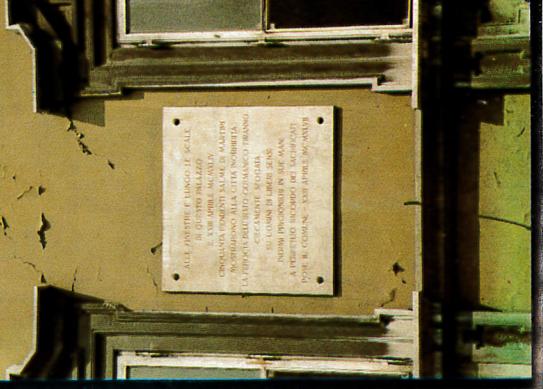
3. SPOMENIKI PADLIM - Samatorca (občina Devin - Nabrežina).

6. SPOMENIKI PADLIM - Goriško pokopališče. Spomenik na grobniči padlih borcev enot Jugoslovanske armije, ki so padli prve dni maja 1945 v bitkah za osvoboditev Gorice in njene okolice.

5. SPOMENIKI PADLIM - Goriško pokopališče. Spomenik pred grobničo slovenskih in italijanskih padlih v odporu.

8. SPOMENIKI PADLIM - Spominska plošča na pročelju palače v ul. Ghega v Trstu posvečena petdesetim talcem, ki so jih obesili nacisti po notranjem stopnišču poslopja 23. aprila 1944.

7. SPOMENIKI PADLIM - Pokopališče v Bazovici. Spomenik na grobniči borcev Jugoslovanske armije.

2. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Prvič je Mačkolje zaobjel ognjen zubelj 16. maja 1921. Dan poprej so bile parlamentarne volitve. Za to priložnost so fašisti organizirali posebne skupine, ki so se s tovornjaki vozile od vasi do vasi, uničevale glasovnice in strahovalle Slovence, da bi ti ne volili za svoje kandidate. Na sliki: pohod fašistov.

4. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Toda naslednje jutro so se fašisti vrnili z ojačenji. Na Križpoču so se spopadli z domačini in ubili kmeta Andreja Žerljula. Nato so odšli v Osp. Tam so najprej na volišču zažgali glasovnice, potem vdrli v župnišče in s strehom raniли župnika Franca Malalana. Na sliki: vdor fašistov v župnišče.

6. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Drugi še hujši požig je opustošil Mačkolje 2. oktobra 1943. V noči med 1. in 2. oktobrom je nemška vojska sprožila ofenzivo z namenom, da uniči partizanske edinice v naših krajih. Prvi hujši spopad med partizani in nemškimi četami je bil v bližini Oreha. Na sliki: spopad med nemško vojsko in partizani.

8. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Od 70 hiš, kolikor jih je bilo takrat v vasi, jih je pogorelo kar 52. V bližnjem gozdu pa so esesovci ustrelili domaćina Avguština Tula. Zaradi pomanjkanja vode so skušali nekateri vaščani gasiti goreče domove z vino in kisom. Po tolikšnem razdejanju je večina prebivalcev morala zapustiti vas. Na sliki: ubežniki in izgnanci.

1. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Vas Mačkolje je v dolinski občini. Leži na južnem pobočju grebena, ki se precej strmo spušča v Osapsko dolino. Ta majhna slovenska vas je v razdobju dvaindvajsetih let bila kar dva krat požgana. Na sliki: Mačkolje danes.

3. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Ta ka skupina fašistov se je odpravila s tovornjakom v Osp, kjer je bilo volišče. Med vožnjo so fašisti odvrgli nekaj ročnih bomb na cesto. Ko je prišopal tovornjak na Križpot pod Mačkolje, so začeli nanj streljati iz zase-de. Tedaj so se fašisti umaknili. Na sliki: fašisti strašijo z bombami.

5. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Nadjadne so se razjarjeni fašisti odpeljali v Mačkolje, kjer so zažgali tri stanovanjske hiše in tri gospodarska poslopja. Ob tisti priliki so aretirali tudi številne vaščane. Na sliki: požgana hiša Andreja Šurmana.

7. DVAKRATNI POŽIG MAČKOLJ - Čim se je zdanilo, se je odpravila močna esesovska kolona preko Domja v Mačkolje. Tu so esesovci v dopoldanskih urah temeljito preiskali vsako domačijo, popoldne pa so začeli neu-smiljeno požigati hiše. V kratkem je bila skoraj vsa vas v ognju. Na sliki: Mačkolje gorijo.

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Jelka Reichman

OPOROKA

MIŠKA PIŠE OPOROKO:

»SESTRI ZRNJE, BRATU MOKO,
STRICU VSE RAZPOKE, ŠPRANJE,
TETI KLETNO STANOVANJE.
DRUGIM, DA NE BO PREPIRA,
KAR JE V SHRAMBI KRUHA, SIRA.
MAČKU DIMA KOLOBARJE,
PUHLE NIŠTRE TRI PEHARJE!«

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

DVOBARVNA OGRICA

Poisci nekaj dvobarvnih steklenih kroglic.
Nataknji jih tako, kot kaže risba.

Potegni nitke počasi in stisni kroglice.
Nastala bo lepa dvobarvna ogrlica.

Lojze Abram

Znameniti čebelar Janša

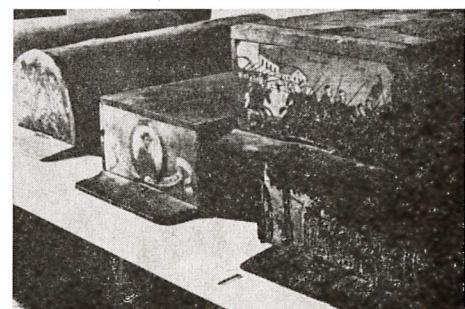
Slovenci smo sicer majhen narod, vendar se lahko brez kakršnihkoli pred sodkov kosamo z velikimi narodi. Iz naše srede so izšli možje, ki so s svojo iznajdljivostjo, duhovnimi dosežki in znanostjo, zasloveli in se uveljavili po vsem svetu, njihove stvaritve pa človeštvo še dandanes pridno uporablja in upošteva. Lahko smo ponosni na znamenite prednike, ki so našemu narodu pridobili ugled, zato se nimamo kaj sramovati, ali še slabše, zanikati svoje slovensko poreklo vpričo naših sosedov. Pripadamo narodu, ki je, prav tako kot ostali, dal svoj odločilen prispevek za napredek človeštva.

Med znamenitimi Slovenci poznamo najbolj tiste može, ki so delovali na področju književnosti, umetnosti in kulture. Mnogi naši predniki pa so zasloveli tudi na drugih področjih človeške znanosti. Med temi je Anton Janša, slovenski čebelar svetovnega slovesa. Rodil se je leta 1734 v revni kmečki hiši na Gorenjskem, umrl pa sorazmerno mlad leta 1773 star le 39 let. Čeprav je bil preprost kmet, je bil izredno nadarjen in je postal vrhunski poznavalec biologije čebel in čebelarstva. Zaradi te svoje pridobljene znanosti, ga je avstrijska cesarica Marija Terezija poklicala na cesarski dvor na Dunaj za učitelja čebelarjenja. Na Dunaju je Janša govoril slovensko, ker nemščine ni poznal, a si je kljub temu pridobil velik ugled. Leta 1771 je napisal znamenito »Razpravo o rojenju čebel«, nemirljivo delo, ki je še sedaj temelj čebelarske znanosti. Cesarica Marija Terezija je tedaj dala ukaz, da morajo v čebelarskih šolah učiti po Janševih načelih.

Janševi učenci so po učiteljevi smrti izdali njegovo delo »Popolni nauk o čebelar-

stvu«, ki je tako popolno, da je v angleškem prevodu izšlo še leta 1951, torej skoraj 200 let po Janševi smrti. Janša je bil tudi slikar in bakrorezec in je kot poslikovalec panjskih končnic pripomogel k razcvetu te originalne panege slovenskega ljudskega slikarstva. Največjo zaslugo ima Janša za izum posebnega panja, v katerega je uvedel sistem celih in polovičnih panjev ter drugih dodatkov, s čimer je omogočil njihovo prilagajanje raznim potrebam v čebelarstvu.

Lojze Abram

Slavnostna poimenovanja

Letošnji maj je bil eno samo veliko slavlje za slovensko šolo pri nas. Kar na sedmih šolah na Tržaškem in Goriškem so se skoraj vsak teden, tja do prvih dni junija, vrstile svečanosti poimenovanj po slovenskih zaslужnih možeh. O poimenovanjih slovenskih osnovnih šol pri Domju in v Mavhinjah po Mari Samsi in Josipu Murnu - Aleksandrovu 1. in 2. maja sem že obšino pisal v zadnji številki minulega letnika Galeba.

Le nekaj dni po svečanosti v Mavhinjah, se je na lepo sončno nedeljo, 16. maja, zbrala velika množica ljudi in šolarjev na uradni

svečanosti poimenovanja slovenske osnovne šole v Barkovljah po slovenskem pisatelju Franu Saleškem Finžgarju, čigar kip so odkrili na notranjem šolskem stopnišču. Nastopili so otroci v domačih belomodrih narodnih nošah z rdečimi nageljčki najprej v šoli in potem na dvorišču prosvetnega doma v Barkovljah. Predstavili so se z bogatim kulturnim sporedom, s skeči iz nekdanjega življenja v Barkovljah, z otroško folklorno skupino in otroškim zborom, ki je zapel nekaj pesmi. Na koncu je nastopil tudi novonastali barkovljanski mešani zbor. Slavju je bila še krona zanimiva razstava o nekdanjih Barkovljah. Prostor prosvetnega doma je bil za to priložnost kar pretesen za množico Slovencev, ki so prihiteli v Barkovje iz vseh koncev mesta.

Teden dni kasneje, 23. maja, je bila velika svečanost poimenovanja slovenske osnovne šole v Cerovljah. Tamkajšnjo šolo so poimenovali po glasbeniku in pesniku ter narodnemu buditelju Miroslavu Vilharju. Na lepo urejenem igrišču v borovem gozdčku pred šolo, kamor so prihiteli ne samo domačini iz Cerovelj in Mavhinj, temveč iz vseh bližnjih vasi in mesta, je bilo pravo praznično vzdušje. Po odkritju Vilharjevega reliefa v šolski veži so se predstavili otroci iz vrtca, tem so sledili osnovnošolci in potem še nekdanji učenci ceroveljske šole, ki so podali življenjepis Miroslava Vilharja in nastopili potem z ubračnimi pevskimi točkami in spletom narodnih

plesov. Po uradnih govorih, v katerih so razni predstavniki dali velik poudarek poimenovanju naših šol, so prisotne pozdravili gostje iz Ilirske Bistrike, kjer je Vilhar živel in deloval. Z nastopom dekliškega zobra iz Devina je bil uradni del svečanosti poimenovanja zaključen in sledil je sprejem.

Sledilo je 30. maja svečano poimenovanje slovenske osnovne šole v Jamljah po nabrežinskem pesniku Igu Grudnu. Za pravilo in izvedbo prireditve je sodelovala vsa vas, v prvi vrsti šolski otroci. Te so učiteljice pripravile za nastop z recitacijami in pesmimi, mamice in domačini pa so na prostranem šolskem dvorišču, kjer stoji tudi Grudnov kip, sprejemali množico obiskovalcev in gostov, ki so prihiteli v Jamlje na to veliko slavje. V uradnem delu prireditve so predstavniki vasi in šolskih oblasti poudarili pomen in vlogo slovenske šole za vzgojo otrok v slovenskem duhu in materinem jeziku. Tudi v Jamljah je uradnim govorom sledil kulturni spored, v katerem so nastopili šolski otroci, dekliški zbor iz Devina in moški zbor »Fantje izpod Grmade«. Poimenovanje jameljske šole po pesniku Igu Grudnu je bil pravi praznik za vse Jameljce in predvsem za tamkajšnje šolarje.

Zadnje letošnje svečano poimenovanje slovenske osnovne šole je bilo 6. junija v Sovodnjah ob Soči. Tam so šolo poimenovali po domačem učitelju in kulturnemu delavcu Petru Butkoviču - Domnu, čigar doprsni kip so odkrili v šolski veži. Tudi Sovodenjci so se za ta praznik vestno pripravili. Zamisel se je porodila že med gradnjo novega šolskega poslopja, njena uresničitev pa je bila praznik celotne vaške skupnosti. Na prireditvi na dvorišču nove sovodenjske šole so imeli glavno besedo otroci. Bil je to njihov praznik, na katerem so se številnim gostom, tudi z onstran meje, predstavili z recitalom Butkovičevih pesmi, v katerih je predvsem prevladovala misel o pravem kulturnem sožitju kot najpomembnejši dragocenosti, ki bi morala biti sveta vsem nam in našim sosedom. Udeleženci tega praznika, na katerem je na začetku in na koncu sporeda nastopil sovodenjski no net, so si potem lahko ogledali še zanimivo razstavo o Butkovičevi življenjski poti in delu.

Poleg vseh teh svečanih poimenovanj naših osnovnih šol ne moremo pozabiti, da je bilo 8. maja še poimenovanje slovenskega poklicnega zavoda za industrijo in obrt pri Sv. Ivanu po slovenskem znanstveniku Jožefu Stefanu. Uradno poimenovanje zavoda je imelo še ta pomen, da so pobudniki svečanosti podčrtali velik uspeh prizadanj, trdne volje in boja vse slovenske narodnostne skupnosti, da si pridobi moderno šolo za strokovno usposabljanje naše slovenske mladine.

Lojze Abram

Navdušenje za bralne značke

Uvedba bralnih značk na slovenskih osnovnih in nižjih srednjih šolah pri nas je bila hvalevredna zamisel, ki se je v nekaj letih razvila v pravo tekmovanje med učenci, kdo bo prebral več knjig. Zato ni čudno, da se proti koncu šolskega leta vedno bolj veča nestrpnost in pričakovanje tistih, ki so izpeljali predviden program branja in komaj čakajo na priznanje: na bralno značko in diplomo.

Nestrpnost med slovenskimi šolarji je bila velika, ko se je bližal dan podelitev bralnih značk. To se je zgodilo proti koncu maja in za to priložnost je prišla iz Ljubljane skupina slovenskih mladinskih ustvarjalcev: Ela Peroci, Berta Golob, Marjanca Jemec - Božič, Niko Grafenauer, Miha Mate, Ivan Minatti, Janez Kajzer in Božo Kos. Slovenske mladinske pesnike in ilustratorje so prisrčno sprejeli najprej otroci na osnovni šoli »F. Bevk« na Opčinah, potem pa so se gostje porazdelili in posamič obiskali še druge šole v okolici in v mestu. Povsod so se z otroki zadržali v prijetnem kramljanju in šolarji so s svojo neizčrpano radovednostjo hoteli marsikaj izvedeti o njihovem

Marjanca Jemec-Božič in Ivan Minatti v šoli na Katinari.

ustvarjalnem delu in življenju. Še najbolj navdušeni so bili z ilustratorji, ki so jim na tablah v nekaj potezah risali glavne junake iz raznih prebranih zgodb. Navdušenje je doseglo višek tedaj, ko so slovenski ustvarjalci podeljevali bralne značke in diplome. Šolarji so tako imeli tudi ugodno priložnost, da so osebno spoznali avtorje pesmic, zgodb in ilustracij, ki jih tolkokrat prebirajo in gledajo v svojih šolskih knjigah in vsak mesec tudi v Galebu.

Lojze Abram

Pomembni in zanimivi brošuri

Ob zaključku minulega šolskega leta so učenci osnovne šole na Katinari izdali prikupno brošuro ob desetletnici poimenovanje šole in desetletnici uvedbe prve bralne značke na Tržaškem, in sicer prav na njihovi šoli.

Na enajstih straneh obsegajoči ciklostirani publikaciji so katinarski šolari najprej obsežno pisali o osebnosti Franja Milčinsk-

skega, po katerem nosi njihova šola ime, in objavili razne sestavke o razlogih te izbire. Nekaj člankov opisuje potem, kako so potekale priprave in kakšen je bil spred kulturne prireditve uradnega in svečenega poimenovanja pred desetimi leti.

V drugem delu brošure šolarji v zanimivih sestavkih opisujejo, kako je prišlo do uvedbe bralnih značk, najprej v Sloveniji in

potem na Tržaškem. Ostali prispevki so namenjeni koristnosti branja knjig in razpoloženju, ki vlada v šoli, kadar se bliža čas podeljevanja bralnih značk proti koncu šolskega leta. Brošura predstavlja zato važen doprinos k zgodovini slovenske šole pri nas.

* * *

Bolj zahtevnega dela so se lotili učenci osnovne šole »Fran Venturini« v Boljuncu, ki so že sredi lanskega šolskega leta izdali lično, zanimivo, etnografsko in zgodovinsko zelo bogato ter zajetno brošuro z naslovom »Boljunec - naša vas«, ki se s kar 120 stranmi predstavlja kot prava knjiga.

Brošuro s podnaslovom »Naša vas nekoč in danes« so boljuniški šolari s pomočjo učiteljic sestavljali v treh šolskih letih od 1978 do 1981. Publikacija je torej sad skupnih triletnih raziskav za globlje spoznavanje svoje vasi in domačega okolja. V njej so učenci opisali razne vaške običaje, zemljepisne, zgodovinske in prirodne zanimivosti boljunške okolice ter sestavke opremili s prikupnimi risbami.

V brošuri najdemo izredno zanimive opise in članke o doprinosu Boljunčanov v narodnoosvobodilni borbi, o razlaščanju slovenske zemlje za industrijske potrebe, opis znamenite boljunške Gorice, kjer se odvijajo najbolj značilne vaške prireditve in običaji, od pusta do postavljanja maja in lučanja sv. Štefana. Zelo poglobljeni so članki o Franu Venturiniju, o kulturnih ustanovah in šoli, opisi slikovite doline Glinščice, o skoraj zapuščenem Botaču in o njegovih legendah. Privlačni so spisi o mlinih ob Glinščici in številnih drugih zanimivosti v neposredni okolici Boljanca. Sledijo še prispevki o ljudeh in delu v Boljuncu z opisi raznih dejavnosti, od čebelarske pri Radu Žerjalu do trgovske, vinogradniške in živinorejske pri »G'rnju«. V brošuri ne manjka člankov o domačih športnih društvih, raznih intervjujev z domačini in celo narečnih sestavkov in vaških zbadljivk.

Bogata brošura boljunkih šolarjev predstavlja obsežen, verodostojen dokument boljunške stvarnosti nekoč in danes izpod peresa in copičev pridnih boljunkih učencev.

Lojze Abram

RAKETA PA TAKA

V aprilski številki GALEBA sem obširno poročal o nadobudnih šolarjih četrtega razreda slovenske osnovne šole »Bazoviški junaki« iz Rojana, ki so se uspešno udeležili natečaja ljubljanske revije za mladino PIO-NIR za izdelavo vesoljske makete. Rojanski

šolarji, ki letos obiskujejo peti razred, so spomladni izdelali veliko maketo ameriške vesoljske ladje »Apollo 4« in jo poslali v Ljubljano na razstavo, na kateri so dobili laskavo priznanje. Za nagrado so potem odpotovali na izlet v Zagreb, kjer so obiskali tamkajšnji Tehnični muzej.

Bilo je to veliko priznanje in izredno doživetje. Z obiskom v Zagrebu so bili rojanski šolarji nadvse navdušeni. Ko sem jih aprila obiskal, so mi povedali, da bodo maketo svoje vesoljske ladje dobili iz Ljubljane v nekaj dneh. In res, nekaj tednov kasneje so mi jo pokazali. Maketa je prav lep izdelek, ki priča o veliki pridnosti in požrtvovalnosti vseh sodelujočih. Razumljivo je, da so se rojanski šolarji postavili pred svoj izdelek, da sem jih slikal.

Lojze Abram

Tri svetovna prvenstva

Komaj minulo poletje je bilo zelo bogato z velikimi športnimi dogodki in raznimi prvenstvi. Največja pozornost v svetu je veljala za letošnje 12. svetovno nogometno prvenstvo v Španiji. Mislim, da ni med vami nikogar, ki ni po televiziji gledal vsaj ene tekme iz Španije in ni naviral za to ali ono reprezentanco. Razumljivo je, da ste najbolj navirali za Jugoslavijo in Italijo in ste bili tudi navdušeni ob zmagi slednjene.

Žal Jugoslavija, ki je nastopala v peti skupini prvenstva, ni igrala najbolje in se zato ni uvrstila v finalni del tekmovanja. Po treh srečanjih v izločilni skupini proti Severni Irski, Španiji in Hondurasu je izpadla in jugoslovanski nogometni so se morali vrniti domov. Neprimerno bolje so igrali Italijani, ki so v izločilni prvi skupini neodločeno igrali tri tekme, premagali v četrtfinalu najbolj nevarna nasprotnika Argentino

in Brazilijo in v polfinalu še Poljsko. V finalnem srečanju za prvo mesto so potem odpravili še nevarno Zahodno Nemčijo in tako osvojili že tretji svetovni naslov v zgodovini svetovnega nogometnega prvenstva. Navdušenje za to veliko zmago je bilo nepopisno, saj so italijanski nogometni igralci šli v Španijo z ne prevelikim upanjem. Razumljivo so bili Jugoslovani razočarani, saj so upali v boljšo uvrstitev, a so si zapravili vse možnosti v srečanju proti Španiji, v katerem so doživeli poraz z 2 proti 1.

Niso se še polegli odmevi z nogometnega prvenstva, ko se je v ekvadorskem mestu Guayaquil pričelo 4. svetovno prvenstvo v plavanju, skokih v vodo in vaterpolu. Tudi v Ekvadorju je padlo nekaj rekordov, za največje naše veselje pa sta poskrbeli slovenska plavalca Borut in Darjan Petrič, ki sta častno branila ugled jugoslovanskega plavalnega športa. V plavanju na 400 metrov prosti je bil Darjan četrti, Borut pa peti, v zadnjem dnevu tekmovanja pa je za presenečenje poskrbel Darjan Petrič, ki je na 1500 metrov prosti osvojil tretje mesto s časom 15 minut, 10 sekund in 20 stotink, za 7 sekund izboljšal državni rekord in s tem osvojil bronasto kolajno za

Jugoslavijo. Sočasno je potekal tudi vaterpolski turnir, na katerem je Jugoslavija zasedla sedmo mesto, osvojila pa ga je močna reprezentanca Sovjetske zveze. V Ekvadorju se je izkazal tudi italijanski plavalec Franceschini, ki je za Italijo priboril bronasto kolajno v plavanju na 200 metrov mešano.

V avgustu je bilo v Beogradu tudi svetovno prvenstvo v kanuju, v Rimu pa svetovno prvenstvo v sabljanju. Za nas najbolj zanimivo pa je bilo 9. svetovno prvenstvo v moški košarki, ki je potekalo v Kolumbiji. Tam je jugoslovanska košarkarska reprezentanca branila svetovni naslov, vendar ji tokrat ni uspelo, da bi se povzpela takoj višoko, in je domov odnesla le bronasto kolajno. V C skupni so jugoslovanski košarkarji premagali Čehe, Urugvajce in Kanadčane, v finalnem delu tekmovanja pa so premagali še Španijo, Kolumbijijo in Avstralijo, izgubili pa so z Američani in Sovjetsko reprezentanco, delno po krivdi sodnika, ki je srečanje vodil zelo pristransko. Prvo in drugo mesto sta na tem košarkarskem svetovnem prvenstvu osvojili Sovjetska zveza in Združene države Amerike, tretje mesto pa Jugoslavija po ponovni zmagi nad Španijo.

Alenka Race

4. osnovnošolska olimpiada

Zadnje dni maja je bilo na stadionu Prvi maj vse živo. Tja so v spremstvu učiteljev in staršev prihiteli šolarji iz desetih osnovnih šol iz Trsta in Milj, da se udeležijo Četrte osnovnošolske olimpiade, ki jo je zanje pripravila Športna šola Trst.

Otroci so že dopoldne tekmovali v troboju in v finalnem delu igre »med dvema ognjem«. Ves čas so se zavzeto borili za točke, ob igrišču pa so ostali navirali za svoje sošolce in prijatelje. Prireditelji so potem za udeležence pripravili kosilo, nakar so si prisotni ogledali filme iz pretekle

dejavnosti Športne šole, diapositive o jadrjanju in ni manjkalo niti zabavnih risank.

V dopoldanskih urah so prireditelji pripravili tudi srečanje z učitelji. Ti so izrekli svoja mnenja o dejavnosti Športne šole in o sami olimpiadi ter dali nekaj napotkov za boljšo pripravo prihodnjega tovrstnega srečanja.

Zaključna prireditev osnovnošolske olimpiade je bila popoldne. Kulturni spored so pripravili učenci osnovne šole »Finžgar« iz Barkovelj. S prijetnim telovadnim nastopom so se izkazali tudi učenci osnovne šole v Miljah. In končno je prišel trenutek razglasitev rezultatov in toliko pričakovano nagrajevanje. Učenci osnovnih šol so se že med letom merili v orientacijskem pohodu, v igri »med dvema ognjem« in v šahu, udeležili pa so se tudi likovno-fotografskega natečaja.

V skupni končni lestvici so se na prvo mesto uvrstili učenci osnovne šole »Bazoviški junaki« iz Rojana. V atletskem troboju so bili prvi šolarji osnovne šole »Karel Širok« iz ulice Donadoni, v igri »med dvema ognjem« so prvo mesto zasedli učen-

ci osnovne šole »Finžgar«, rojanski otroci so bili prvi v šahu, v orientacijskem pohodu so prvo mesto osvojili učenci osnovne šole v Miljah, prvo mesto za likovni natečaj pa so si priborili učenci osnovne šole »Gregorič - Stepančič« pri Sv. Ani.

Med prvovršcene so prireditelji razdelili mnogo pokalov in koristnih nagrad, vsakoletna pokroviteljica prireditve, revija GALEB, pa je prispevala diplome za vse udeležence in knjižne nagrade za vsako šolo. Udeleženci so navdušeni odhajali s prireditve z željo, da se tudi prihodnje leto spet zbverejo in pomerijo svoje mlade moči, predvsem pa, da v prijetnem vzdušju preživijo tekmovanji dan v živahnih in prijetnih družbi prijateljev in sošolcev, ki obiskujejo osnovne šole od Barkovelj do Milj.

Športna šola vabi zato vse šolarje, naj se v tem šolskem letu, ki se je komaj pričelo, kar najbolj množično vključijo v njenе vrste in naj obiskujejo šolarjem namejnene planinske izlete, šahovske turnirje, jadralne in plavalne tečaje, do bodo z vrhunskimi dosežki še bolj popestrili prihodno Peto osnovnošolsko olimpiado.

veselo
V
planine

Duško Jelinčič

Kraški sprehodi in planinski izleti

Prepričan sem, da ste se v komaj minulih poletnih mesecih naužili počitnic in pogostoma hodili na krajše in daljše izlete v naravo in v planine v družbi staršev, priateljev in sovrstnikov. Razigrali ste se v zelenju, na svežem zraku in v prijetni poletni topoti. Kaj je torej lepšega kot izlet, na katerem se lahko sprostiš in zabavaš.

No, letošnje je že šesto zaporedno leto, odkar Slovensko planinsko društvo v Trstu, v sodelovanju s Športno šolo, prireja prijetne izlete za osnovnošolce v bližnjo in daljno tržaško okolico, pa tudi na kakšno manj zahtevno goro. Naj povem, da je Slovensko planinsko društvo v lanskem šolskem letu priredilo štiri take izlete, katerih se je udeležilo lepo število šolarjev, ki so bili zelo navdušeni. Prvi tak izlet je bil lani sredi oktobra po kraških gmajnah od Opčin do Repnica. Sredi marca so se nadobudni mladi bodoči planinci podali na Volnik, mesec dni kasneje v znamenito dolino Glinščice, na četrti in zadnji izlet v lanskem šolskem letu pa so se povzpeli na Ukvansko planoto nad Kanalsko dolino. Do tja so se peljali z vlakom. Vsi ti izleti so izredno uspeли v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev.

Z namenom, da približa šolarjem naravo in planine, je Slovensko planinsko društvo v Trstu v sodelovanju s Športno šolo tudi v tem novem šolskem letu pripravilo bogat spored nedeljskih izletov za sprostitev v prelepi naravi. Prvi tak izlet bo že 24. oktobra. Planinski vodniki bodo tedaj mlade izletnike popeljali na tržaški Kras, na pred kratkim markirano stezo, ki pelje od Koko-

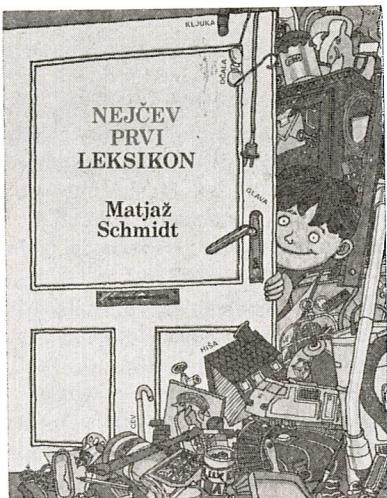
ši pri Bazovici, do Medje vasi na skrajnem severu tržaškega ozemlja. Za mlade hodce je sicer ta pot precej dolga, zato bodo otroci tokrat prehodili le del poti od Bazovice do Fernetičev. Vodniki obljubljajo, da bo izlet poučen, saj si bodo udeleženci ogledali več kraških zanimivosti, ob zaključku pa je predvideno tudi tekmovanje v poligonus. Vzporedno z opisanim izletom bo izlet za predšolske otroke, ki se bodo podali na Kras v spremstvu staršev.

Odborniki Slovenskega planinskega društva v Trstu bodo kasneje določili cilje naslednjih izletov. Predvidevajo, da bo naslednji sprehod v naravo sredi marca prihodnjega leta spet na tržaki Kras in ne po predolgi progi. Temu bo sredi aprila sledil daljši izlet, na katerem bodo udeleženci tekmovali v orientacijskem pohodu, ki bo veljal za točkovanje na prihodnji Osnovnošolski olimpiadi. Četrti in zadnji sezonski izlet bo v maju. Kot je že tradicija, se bodo tedaj šolarji povzpeli na kako goro, ki je doslej še niso določili, do njenega vznožja pa se bodo pripeljali z vlakom.

Še vsako leto se je tradicionalnih pohodov v naravo udeleževalo nekaj nad sto mladih ljubiteljev take izletniške in planinske dejavnosti iz vseh slovenskih osnovnih šol na Tržaškem in v okolici. Zato sem prepričan, da bo tudi v prihodnje udeležba prav tako številna, kot je bila doslej. Naj vam na koncu povem na uho: vodniki se že vestno pripravljajo, da vas popeljejo na Kras in v planine, da vam pokažejo vse tiste stvari, ki vas bodo najbolj zanimale.

Marij Čuk

Za učenje in prosti čas

LEKSIKON izpod peresa Matjaža Schmidta. V njem boste prvošolčki spoznali nove izraze in zvedeli marsikaj. Z Nejcem boste preživeli lep dan, šli v telovadnico, v park in še marsikam, ob tem pa si boste pridobili prepotrebne izraze, ki vam bodo prav prišli pri vašem učenju. Knjiga, ki jo dobite v Tržaški knjigarni, je zelo lepa, z barvnimi risbami in mnogimi zanimivostmi.

Za malce večje in šole večše učence pa sem tokrat izbral **BOJNE ZAPISKE MESTNEGA MULCA**, to je zgodbe, ki jih je napisal znani slovenski mladinski pisatelj **Slavko Pregl**. Veliko zabavnega je v tej knjigi. Mestni otorci se boste najbrž v njej spoznali, tisti, ki živite na vasi, pa boste razkrili skrivnosti mestnega življenga oziroma otrok, ki v mestih stanujejo.

Pa veliko zabave in kartkočasnega branja.

Vrata šolskih poslopij so se že odprla in treba bo začeti z učenjem, pisanjem nalog, risanjem, ročnim delom, itd. Šola je pač svoja in zahteva svoje, vendar je na dlani, da se samo s pridnostjo človek povzne visoko, samo z znanjem se nam odkrivajo skrivnosti sveta.

Klub temu, da boste obremenjeni z delom, bo prav prišla dobra knjiga, ki jo boste vzeli v roke takrat, ko ne boste imeli kaj početi, ko bo igre konec, šolskih opravil tudi in se boste dolgočasili. Vendar dovolite, da na začetku posvetim svojo pozornost prav najmlajšim, ki komaj stopajo na pot učenosti. Da bi to učenost čimprej pridobili, jim svetujem, naj vzamejo v roke lep in bogato opremljen **NEJČEV PRVI**

Moram reči, da se je malo pred koncem prejšnjega šolskega leta in med počitnicami nabralo kar precej vaših dopisov. Kar vesel sem, da jih lahko objavim že v prvi letošnji številki Galeba.

Prve objavljam tri nagrajene dopise miljskih šolarjev, ki so se udeležili natečaja za učence slovenske celodnevne osnovne šole Milje - Korošci pod naslovom **SPOZNAVAMO SVOJ KRAJ IN NJEGOVO PRETEKLOST**. Natečaj je razpisalo Društvo Slovencev miljske občine in je zelo lepo super. Revija Galeb je to pobudo Društva Slovencev miljske občine podprla in sedaj izpoljuje oblubo z objavo treh nagrjenih izdelkov.

UREDNIK

MOJA VAS KOROŠCI

Za Korošci se dviga hrib Kaštela, ki meri približno 300 metrov. Arheologi so pred nedavnim odkrili ostanke gradišča in pokopališča še iz prazgodovinske dobe. To dokazuje, da so bili že v davni preteklosti ti kraji naseljeni.

Mama mi je pravila, da je bil blizu Kaštela kamnolom. Prebivalci so mu pravili »Kortina«. Mnoge predele Trsta, med katerimi tudi današnji Korzo, so tlakovali s kamnenjem, ki so ga lomili v tem kamnolomu. Mama mi je tudi obrazložila, da so v preteklosti Milje obdajali razkošni gozdovi. Te pa so prišleci dokončno uničili, ko so začeli graditi Benetek.

Zanimiv je naziv poti, ki povezuje Korošce z Miljami. Tej poti pravijo »Miljska križa«. Tako so ji pravili prebivalci Korošcev, ker je zelo strma in poraščena. Kadar so s težavo stopali v breg, so se radi ustavili, da se oddahnejo pod košatim orehom. To točko so zato poimenovali »La tappa«. Kasneje so strmini pravili tudi »Griža«. Ta ulica nosi sedaj ime po znanem partizanu Božidarju Kolariču.

Pri Koroščih so nekoč živelji pretežno Slovenci. V fašističnih časih je vas zelo

trpela. Mnogo fantov in mož je odšlo v partizane. Fašisti so tudi poitaljančili naše priimke. Klub temu jih je še nekaj ohranjenih v izvirni slovenski oblikih: Korošec, Čač, Škerjanč, Šegeč, Marašič in Kocjančič.

Toska Barič
5. r. (1981-82)
COŠ ŽAVLJE - KOROŠCI

BABICA MI PRIPOVEDUJE

Sama sem Mačkoljanka, zato le malo poznam dogodke iz miljske preteklosti. Vprašala sem babico, če pozna kako zgodbo ali ljudsko pripovedko o miljskih krajinah in ljudeh. Babica mi je pojasnila, da pripovedk ne pozna, pristavila pa je, da je v otroških letih bila večkrat v Miljah, ker je njena mama, moja prababica, hodila vsak dan in Milje prodajat kruh.

Babico sem zato prosila, naj mi kaj več o tem pove.

Prababica je vsako jutro vstala še pred zoro. Urnih rok je zamesila kruh in ga dala v krušno peč. Babica se še spominja, kako je prijeten vonj po pečenem kruhu polnil prostore v hiši. Prababica je še topel kruh zavila v velik kos platna, naredila culo, si jo postavila na glavo in se bosih nog napotila čez Zlato korno proti Miljam.

Nekega poletnega jutra se je kot običajno napotila na miljski trg. Nebo je bilo sivo in po njem so se podili črni oblaki. Začela je tudi pihati močna burja. Na pol poti je prababico zajela nevihta. Morje je bilo razburkano in visoki valovi so zalili cesto. Prababica je vseeno nadaljevala pot in v Miljah prodala kruh. Vsa premočena se je s skromnim zaslужkom vrnila domov.

Babica mi je še povedala, da v Milje niso nosili samo kruha, ampak tudi drva. V fašističnih časih je bilo v Mačkoljah veliko bede in lakote. Pozimi leta 1930 se je predel odločil, da bo posekal nekaj drvev in drva peljal v Milje prodat. Vsi družinki člani, tudi otroci, so pomagali sekati. Debla so naložili na voz in vanj vpregli osla. Dve dolgi uri in še več sta se babica in njen oče vozila do Milj. Končno sta prispela na trg. Ni jima bilo treba dolgo čakati na kupce. Miljski meščani so kmalu pokupili drva za kurjavvo. Praded in babica sta se potem z lepim zaslужkom vrnila domov. Doma ju je prababica že težko čakala, saj je morala s tistim denarjem otrokom kupiti obleko in obutev.

Babica je tako končala s svojim pripovedovanjem. Zahvalila sem se ji in ji povedala, da bom nekaj teh spominov zapisala.

Vlasta Novak
5. r. (1981-82)
COŠ ŽAVLJE - KOROŠCI

MOJ KRAJ V PRETEKLOSTI

Učiteljica nam je nekega dne povedala, da bomo šli na kratek izlet do Starih Milj. Kako smo bili veseli tega sporočila! Seveda je vsakdo izmed nas že večkrat bil v Starih Miljah, ampak šolski izlet je čisto nekaj posebnega — vsako stvar vidiš v novi luči.

Šolabus se je ustavil na širokem prostoru pred staro cerkvico. Izstopili smo in stekli na bližnji prostarni travnik. Le malo časa smo skakali po mehni travi. Zresnil nas je klic učiteljice. Zato smo se zbrali okrog nje in prisluhnili razlagi.

Zazrli smo se v nepopisno lep svet, ki se je odpiral pred nami. V daljavi se je bleščalo naše morje. Ker je bilo vreme jasno, smo videli tudi obrise Julijskih Alp na eni strani in celo piranski svetilnik na drugi. Tržaško mesto je ležalo pred nami. Gričevnati svet se je spuščal do našega mesteca — Milj.

Pomaknili smo se k ostankom starega obzidja, ki je nekoč čuvalo naselje Castrum Muglae. Opazovali smo ga in se spomnili dogodkov, ki smo jih zvedeli med zgodovinsko uro o teh krajinah. Tedaj sem sama pri sebi sklenila, da bom v zgodovinskih knjigah še natancanje raziskovala preteklost Milj in okolice. Svoj namen sem tudi uresničila. Če vas zanima, prisluhnite.

Ko so Rimljani leta 18 pred našim števjem osvojili to deželo, so v bližini gradišča postavili mogočno postojanko Castrum Muglae. Ob njej se je razvilo naselje Starih Milj. Da bi branili naselje, so ga zavarovali z obzidjem. Tako so bili na varnem. V naselju so potem v devetem stoletju zgradili cerkvico na temeljih nekdanjega poganskega svetišča. Župnijska cerkev je bila nekoč posvečena sv. Mohorju in Fortunatu, sedaj pa sv. Mariji.

V zgodnjem srednjem veku je Castrum Muglae prešel pod oblast Frankov. V tisti dobi so se začela slovanska plemena preselevati na Kras, Breg in Istro in često so se ta plemena spapadala z Miljčani. Leta 880 so slovanska plemena pod vodstvom Domagoja opustošila Castrum Muglae.

Pozneje, leta 931, je kralj Hugon izročil Castrum Muglae oglejskim patriarhom. Ti so Miljam dopuščali precej samostojnosti, zato so jim Milje ostale podložne skoraj petsto let.

Miljčani so se v tem času pričeli seliti k morju. Uredili so si soline in se začeli uveljavljati tudi kot ribiči in mornarji. To naselje so poimenovali v Borgum Lauri. Oba kraja: Stare Milje na griču in Borgum

Lauri pri morju, sta se spojila v eno samo mestece Milje.

Ponosna sem na na svoje mestece in na njegovo bogato preteklost.

Vladimira Vodopivec
5. r. (1981-82)
COŠ ŽAVLJE - KOROŠCI

NA IZLETU

Bili smo na izletu. Ogledali smo si živalski vrt v Lignanu.

Meni so bili najbolj všeč opice in medvedki. V kletki je bil črn puma. Lev je bil smešen, ker se je jezil na otroke. Otroci so se smejal in mnogi so živali tudi slikali.

Za kosilo smo jedli testenine in sladoled. Po kosilu pa smo se še igrali in se vrteli na vrtljaku.

Na izletu smo se zelo zabavali.

Vanja Čuk
2. r. OŠ »M. Gregorič - Stepančič«
SV. ANA

MOJA NAJLJUBŠA IGRA

Moja najljubša igra je kvartanje. Večkrat kvartam s svojim dedom. Najbolj vesel sem takrat, kadar zmagam, če zmaga dedek, pa se jezim. Kadar sem bil bolan, me je zjutraj prihajal ded obiskovat in zaigrala sva na karte.

Seveda se igrat tudi z žogo; posebno pa mi je všeč tenis, zato večkrat vzamem očetov lopar in žogice.

Aleksander Uršič
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

ČE BI BIL LETEČI ZMAJ

Če bi bil leteči zmaj, bi hotel leteti zelo visoko. Pod seboj bi gledal hiše, polja, ceste in reke. Na pašnikih bi gledal, kako se pase živila, na poljih pa kmeta, kako obdeluje zemljo.

V zraku bi se pridružil pticem, ti pa bi se prestrašili in zbežali. Ostal bi sam v zraku in bi bil gospodar neba.

Aleksander Uršič
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Če bi bil leteči zmaj, bi hotel poleteti zelo visoko in poletel bi do Amerike. Ptički me ne bi dohiteli. V Ameriki bi z visokega gledal avtomobile, ladje, morje in pristanišča. Želel bi, da bi se pridni otroci igrali z menoj. Hotel bi tudi biti raznobarven in imeti tudi lepo ime. Ne bi letel samo v Ameriko, ampak po vsem svetu in bi iz višave gledal države: Jugoslavijo, Avstrijo, Nemčijo, Francijo in druge. Rad bi tudi gle-

Danilo Gorinšek

Ilustr.: Eva Fornazaric

DREVO

Kadar drevje popje žene,
takrat je pomladni čas,
ko iz cvetja sad se dela,
pa poletje pride v vas.

Kadar sadje z drevja pade,
zlata je jesen pri nas,
ko pa drevje golo joka,
zima je pri nas in mráz.

dal, kako drugi narodi živijo na svetu. Eh, lepo bi bilo biti leteči zmaj, a jaz sem samo otrok, ki z nogami stoji na tleh.

Walter Radetti
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Če bi bila leteči zmaj, bi poletela na Saturn. Tam bi vzela dva prstana, enega zase in enega za mamo. Potem bi poletela po kos luninega krajca. Skočila bi na Rimsko cesto po zvezdico, ki bi mi svetila, in zvela soncu žarek, ki bi me grel tudi pozimi. Na Marsu bi si potem ogledala Marsovce in jih slikala, da bi vsi videli, kakšni so.

Spustila bi se potem na Arktiko in z Eskimi pojedla sladoled; nato bi poiskala zlato za lepo ogrlico za mamo. Obkrožila bi še Zemljo, pozdravila vse ljudi in pristala na balkonu svoje hiše.

Sara Trampuž
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Če bi bila leteči zmaj, bi poletela na planet Mars pozdraviti letečega zmaja Heleno.

Odločila sem se in zgodaj vstala. Prav nič nisem bila utrujena. Zletela sem visoko v višave. Hišice, avti, avtobusi, drevesa, potički, reke, hribi, vse je bilo tako majhno. Po dveh dneh sem priletelna na planet Mars. Leteči zmaj Helena je bila zelo vesela, da sem jo prišla obiskat. Teden dni potem sem se vrnila. Vsem letečim zmajem sem pričovala, kako sem preživelva dneve na Marsu.

Alenka Mozetič
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Če bi bila leteči zmaj, bi poletela visoko, visoko do neba in si šla ogledat druge planete.

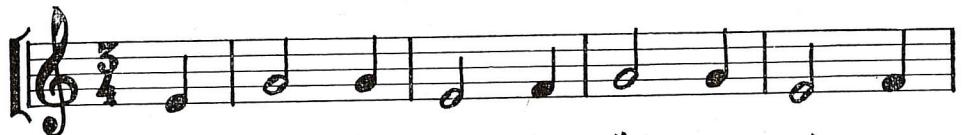
Zvedela bi, če res obstajajo Marsovci. Pogledala bi, kako je narejena luna. Opazovala bi zvezde, kako bleščijo, sonce, kako ogreva zemljo. Šla bi si ogledat tudi druge dežele, kako živijo ljudje.

Elena Brazzani
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

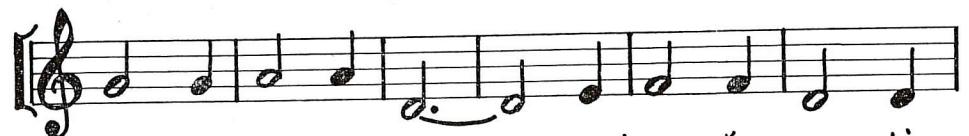

Janez Bitenc

Varčevalska

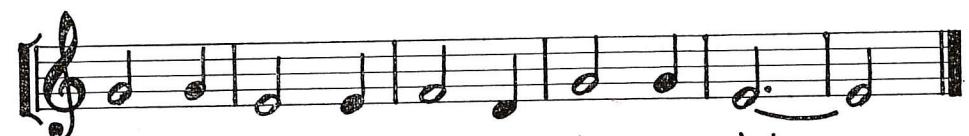

1. Ko zrasel bom, bom šel na pot, na
2. Vhra-nil-nik li-ri-ce bom dal, o-
3. Ko zrasel bom, bom šel na pot, na

pot o-krog sve-ta.
ble-ke ne pa-ckal,
pot o-krog sve-ta.

Zdaj var-če-va- ti
po-je-del kruh, u-
Zdaj var-če-va- ti

bom za-čel, sem sklenil in ve-lja!
ga-šal luč in zvezkov ne ce-fnali!
bom za-čel, sem sklenil in ve-lja!

IZLET V SAN MARINO

Sredi aprila smo se z avtobusom odpeljali na dvodnevni izlet v Rimini in San Marino. Pot je bila dolga. Najprej smo se ustavili v Ravenni, kjer smo si ogledali staro cerkev Pomposa. V predmestju Ravenne smo si potem ogledali še Teodorikov mavzolej iz 6. stoletja. Sezidan je iz istrskega kamna. V mestu smo še občudovali znamenite mozaike v katedrali sv. Vitala. V Ravenni smo tudi kosili.

Potem smo se odpeljali do kraja, kjer stoji »Mini Italia«. To je Italija v miniaturi. Reke so mali potočki, gradovi, stolpi, cerkve in zgradbe pa mi niso segali niti do nosu. Alpe in Dolomiti so malo višji kot jaz. Rada bi šla večkrat tja. Od tam smo šli še v luna park. Tam smo se vozili z motorčki in avtomobilčki.

Od tod smo se napotili v Rimini, kjer smo večerjali in spali. Naslednjega dne smo se odpeljali v San Marino. Tam smo

si ogledali stari del mesta in trdnjava ter kupili nekaj spominčkov.

Spet smo se odpeljali v Rimini in se vrnili domov v Trst okrog 23. ure. Vsi smo bili utrujeni in zaspani, vendar zadovoljni.

Sara Trampuž
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Odpeljali smo se na izlet v San Marino. Vozili smo se dolgo časa. Ustavili smo se blizu Ravenne in si ogledali opatijo Pomposa. Potem smo nadaljevali pot do Ravenne, kjer je bilo kosilo in smo se tudi malo odpočili. V Ravenni smo si ogledali cerkev, ki je zanimiva zaradi mozaikov, potem pa nadaljevali pot do Riminija. Pred prihodom v Rimini smo si ogledali Italijo v miniaturi. Zanimivo je, kako so v tako majhnem prostoru postavili neko zanimivost vsakega italijanskega mesta. Učiteljica nam je vse lepo razložila in nas potem peljala v luna park.

Nadaljevali smo pot v Rimini, kjer smo večerjali in prespalili. Naslednji dan smo šli v San Marino. Tam smo kupili nekaj spominkov. Ne bi znala povedati, kaj mi je bilo najbolj všeč, ker je bilo vse zanimivo.

Elena Brazzani
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

Nestrprno sem čakala dneve, ko smo šli na izlet. Odpotovali smo v četrtek izpred doma, jaz pa sem najbolj pričakovala, kaj bo v petek. Tistega dne smo šli v San Marino. Vhodna vrata starega mesta so zgrajena v obliku loka iz kamna in so zelo visoka. Takoj za vrti stojijo na vsaki strani ceste trgovine. V eni sem kupila lepo ogrlico za sestro. Vsi smo si ogledovali trgovine. Potem smo si zaželeti, da bi si ogledali muzej voščenih lutk. Ker je bila vstopnina previsoka, smo se odpovedali ogledu in šli dalje. Prišli smo do kupole, v kateri so bila okna, skozi katera smo zagledali prvi stolp obzidja. Tam smo se tudi slikali, potem pa šli dalje, dokler nismo prišli do drugih trgovin. Tam sem kupila knjižico s slikami San Marina. Kupila sem tudi razglednice.

Kmalu smo prišli do vrha. Tam sem sedla na klopco in napisala razglednice. Od tam je bil prav lep razgled. Potem smo se vráčali in po poti srečali Saro, ki je bila tam s starši. Sara si je že zelela priti z nami in starši so privolili. Stopili smo v avtobus in se odpeljali v hotel, kjer nas je čakalo kosilo. Izlet je bil zelo lep in bilo mi je prav všeč.

Alenka Mozetič
4. r. OŠ »I. Grbec«
ŠKEDENJ

PTIČJI KREG

Nekoč smo šli v gozd. Dolgo smo hodili in prišli do nekega drevesa, na katerem sta se pogovarjala dva ptička. Sporekla sta se, ker sta oba hotela pojesti jagodo. Jagoda pa je bila samo ena. Tako sta se jezila:

»Jaz bom pojedel jagodo!«

»To ni pravično«, je robantil drugi ptič, »ker je jagoda zelo velika.«

»Zelo sem lačen, ker sem zamudil zajtrk.«

»Ti nesramnež, tudi jaz sem ga zamudil.«

Medtem ko sta se ptička pričkala, je prilomastil medvedek, pograbil jagodo in jo pojedel.

Razjarjena ptička sta se spustila na medvedka, ga s kljunčkom čopnila, da je medvedek zavilil in se spustil v beg. Ptička pa za njim. Ko sta se upehala, sta začela jokati, ker nista imela več jagode.

Po tem dogodku smo se vrnili domov.

Nadja Renzi, Serena Peric,
Andrej Peric
5. r. OŠ »V. Šček«
NABREŽINA

OČE MI JE PRIPOVEDOVAL

Oče mi večkrat pripoveduje, kako je bilo v času vojne.

Leta 1944 je z dedom živel v kraju Brugad blizu Učke. Tam je bilo mnogo partizanov, ker so sami hribi in gozdovi, zato so Nemci večkrat prihajali požigati hiše in pobijat ljudi.

Nekoč so prišli partizani in obvestili ljudi, da bodo naslednji dan prišli Nemci in vse pobili, če se ne bodo poskrili. Tako so tisti večer vsi prebivalci zapustili vas in se zatekli v gozd pod Planiko. Tam so se poskrili po jamah. V jami, v kateri je bil moj oče, je bilo nad petdeset ljudi. Največ je bilo žensk in otrok. V jami so ostali skriti dva dni in dve noči. Bili so lačni in žejni in zeblo jih je. Vsi pa so se bali, da jih bodo Nemci našli.

Končno sta prišla dva partizana in povedala, da Nemcev ni več in da se lahko vrnejo v vas. V vasi sta ostala samo dva starčka, ki nista mogla bežati. Eden je bil star 90, drugi pa 98 let. Nemci so ju ubili, njuno živino pa odpeljali.

Luka Colbasso
5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

TOBAK - VELIKI ŠKODLJIVEC

Rastlino tobaka je v Evropo prinesel Krištof Kolumb v 15. stoletju. Po iznajditelju Jeanu Nicotu je tobak dobil tudi ime »nikotin«.

V Italiji ga pridelujejo v Umbriji, Abruci, Kampaniji in Apuliji in letni pridelek doseže nad milijon stotov letno.

Med drugo svetovno vojno so ljudje to rastlino gojili kar doma na vrtu. Sušili so potem liste, jih potem rezali na tanke nitke in si tako doma pripravljali cigarete.

Nataša

Rastlina tobaka ima lepe rdeče cvetove, listi pa so svetlo-ali pa tudi temnozeleni. Iz posušenih narezanih listov potem izdelujejo cigarete.

Kajenje škoduje zdravju, ker vsebujejo cigarete nikotin. Kadilec začne najprej kašljati, potem pa se počuti slab. Strup nikotin sega v srce in pljuča. Srce in pljuča obolijo, če kdo pokadi na dan mnogo cigaret. Kajenje povzroča tudi raka. Ljudje, ki kadijo, zastrupljajo tudi zrak, zato lahko obolijo tudi tisti, ki ne kadijo, a dihajo v zakajenem prostoru.

V šolah, kinu, avtobusu in zaprtih prostorih je kajenje prepovedano. Z denarjem, ki ga nekdo potroši za cigarete v enem letu, bi lahko kupil mnogo koristnejše stvari: plošče, knjige, ali kaj drugega.

Laura

Kajenje škoduje koži, dihalnim organom in pljučem.

Pri nas kadi mama, oče pa je nehal kaditi. Kadar mama pri kosilu kadi, ne morem dihati.

V zaprtih prostorih se ne sme kaditi, ker tobak škoduje otrokom in pljuča postanejo črna. Kdor preveč kadi, oboli. Vse vrste tobaka vsebujejo nikotin, ki je strup in slabí srce.

Sabrina

Moji starši ne kadijo, kadi pa babica. Kadar pride k nam, očka vekrat odpira vrata in okna. V stanovanju, predvsem tam, kjer so majhni otroci, ne bi smeli kaditi.

Moj prijatelj je poskusil pokaditi cigaretto. Ko jo je prižgal in povlekel, je začel kašljati. Potem je rekel, da ne bo nikoli kadi. Kajenje cigaret ali pipe je zelo škodljivo za zdravje.

Luka

Učenci 5. r. OŠ »F. Milčinski«
KATINARA

POUČNI IZLET

Bili smo na poučnem izletu. Ogledali smo si gozd Bazzoni južno od Bazovice.

Odpavili smo se peš po cesti, ki pelje proti Trstu. Prečkali smo potem glavno cesto in nadaljevali pot po klančku in potem po stezici čez ograde. Travniki so bili polni

cvetic: vojačkov, mačic, volkov in lončkov. Prišli smo do gozdne steze, ki je peljala v gozd Bazzoni. Tam je bilo mnogo napisov, da je prepovedano trgati rastline in delati škodo naravi. Med potjo smo opazovali drevo: beli jesen, črni in beli gaber, glog, brest in grško jelko, ki ima 150 let in raste v Pirčevi dolini. Ogledali smo si tudi cer, črni bor, šipek in tiso. Bilo je tudi mnogo cvetic: vijolice, šmarne detelje, listi šmarnic, zeleni telohi in kosmatinci. Pred vsako rastlino so bile tablice z napisimi. Tam je tudi jama, kjer je v davnih časih živel pračlovek.

Iz gozda smo šli na gmajno, kjer smo pomicali. Od tam pa smo se napotili do razgledne točke, od koder smo videli dolino reke Glinščice. Šli smo potem na Jezero, kjer smo si privoščili sladoled, nakar smo se vrnili v šolo.

Tamara Raseni
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

Šli smo na izlet v gozd Bazzoni. Z velikega travnika južno od Bazovice je bilo lepo videti na našo vas. V gozdu Bazzoni smo videli mnogo napisov. Ti so bili vsi v italijanščini, le nekaj jih je bilo tudi v slovenščini. Tam je bila tudi jelka, ki jo je izrila burja za veliko noč. Ogledali smo si več dreves, med temi tudi tisto, ki je približno 150 let staro. Bili smo tudi pri jami, kjer je v davnih časih živel pračlovek. Jama je dolga 148 metrov.

V gozdu Bazzoni je prepovedano hoditi izven stez, trgati cvetice in poškodovati rastline. Od tam smo šli na razgledišče nad Jezerom. Potem smo se ustavili pri gostilni in dobili sladoled. Srečni in veseli smo se vrnili v šolo.

Sneža Jovanovič
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

NA RADIU »TRST A«

Ogledali smo si radijsko postajo »Trst A«.

Nekaj časa smo čakali v čakalnici v veži, potem pa je prišel vodič. Ta je bil gospod profesor Pavle Merkuš.

Peljali smo se z dvigalom v tretje nadstropje. Tam nam je profesor pokazal najprej kartoteko, potem pa smo si ogledali diskoteko. Uslužbenka je bila tako prijazna in nam na gramofonu zavrtela plošči s skladbama: »Vesele račke« in »Tu stai«. Potem smo si ogledali, kako delujejo teleprinterji, ki prinašajo novice in obvestila z vseh koncov sveta. Novice potem predelajo časniki, napovedovalci pa jih preberejo pred mikrofonom.

V veliki reki so živele mati riba in njenih šest, že precej velikih, mladic. V reki, posebno blizu bregov, je bilo dovolj hrane zanje, zato so mladice hitro rastle.

Prišla je jesen in je začelo deževati in deževati, tako da je reka zelo narasla. Nazadnje je še prestopila bregove in se razlila daleč po poljih in travnikih ob reki. Ker je bilo sedaj več hrane na poplavljenem ozemlju, so ribe zaplavale tja.

Ko se je zvedrilo in je nastalo lepo vreme, je reka začela usihati. Počasi se je voda začela vračati v staro strugo. Ko je to stara riba opazila, je opozorila mladice, naj se umaknejo s poplavljenega ozemlja. Toda mladice je niso ubogale, zato je mati riba sama odplavala proti sredini reke.

Čez noč je reka še bolj usahnila in ribe — mladice so ostale v stranskem rokavu reke, ki je bil ločen od glavnega toka s suho zemljo. Sedaj so se mlade ribe hotele vrniti v glavno strugo, toda tega niso več mogle.

Ker je voda v stranskem rokavu vedno bolj usihala, so se ribe, ki so begale sem in tja, dobro videle z brega. Zagledala sta jih Janez in Tina, ki sta sezula čevlje in bosa breddla po plitvi vodi. Ker se jima ribe niso imele kam umakniti, sta vse z lahkoto polovila z rokami.

Kar na produ sta zakurila ogenj. Na njem sta spekla ujete ribe in jih s slastjo pojedla.

Obiskali smo tudi televizijske studije, kjer so nas posneli, da smo se videli na televizijskih zaslonih. Meni so bili najbolj všeč teleprinterji. Videli smo tudi veliko sobo za sestanke, sredi katere je stala velika okrogla miza. Po ogledu radijske postaje, smo se srečno vrnili domov.

Aleks Debenjak
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

Zdravko Omerza
Ilustr.: Magda Tavčar

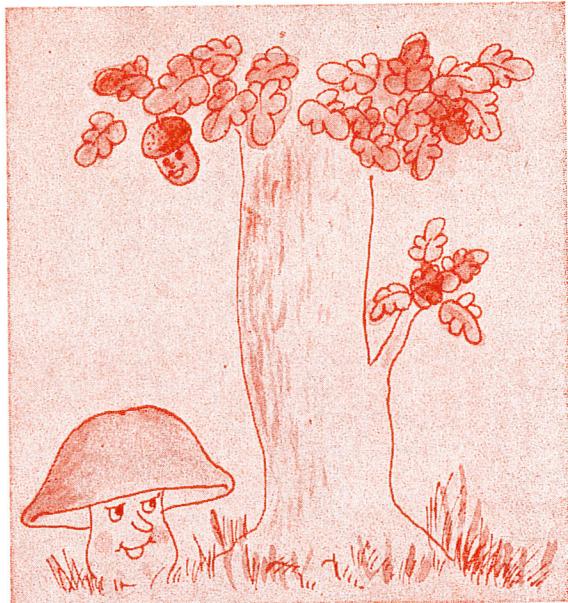
SLASTNA MALICA

MOJE KOLO

Lani za rojstno dan mi je očka kupil lepo kros kolo. Zelo rad kolesarim, le da si ne upam na glavne ceste, ker je tam prenevorno. Večkrat pa se srečujem z drugimi prijatelji in skupaj tekmujem po stranskih ulicah. V prostem času se peljem z očkom do Trebič in nazaj. Pot je lepa, domov pa prikolesarim precej utrujen.

VETER

Pod hrastom
mlad goban stoji,
na veji
želod se smeji:
»Čuj, jurček,
svoj klobuček
po najnovejši modi
za danes mi posodi,
jaz dam pa kapo tebi,
da v glavo zmrznil ne bi!«
Goban zagode:
»Ne! Ne dam!
Imej ti svojo kapo sam,
je dobra za želode,
klubuk je za gospode!«
Potegne veter
luk — luk — luk, —
odnese kapo
in klobuk...

Kadar prihajam iz šole, vzamem kolo in se peljem do bratrančeve hiše. Moje kolo je svetlorjave barve in ima tudi svetilko.

Bogdan Stopar
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

NA ŠOLSKEM IZLETU

Šli smo na šolski izlet v Raščico. Med potjo smo v avtobusu pelji, se zabavali in se smejali. Vreme pa ni bilo prav nič lepo in je deževalo.

Najprej smo si ogledali grad Snežnik, ki je star približno 200 let. Od tam smo se peljali v Ribnico, kjer smo si tudi ogledali grad. Ta je bil med zadnjo vojno porušen in so ga potem delno obnovili. Ribnici so prodajali suho robo: sita, rešeta, žlice, kuhalnice, ribeže, velnice, grablje in podobno.

Iz Ribnice nas je pot peljala v Raščico, kjer se je rodil Primož Trubar, prvi sloven-

ski pisatelj. Naša šola je poimenovana po Trubarju. Ustavili smo se pred spomenikom, zapeli pesem in položili venec. Šli smo tudi na Muljavo in tam obiskali rojstno hišo Josipa Jurčiča.

Ko sem prišla domov, sem bila vesela, ampak tudi utrjenja.

Monika Mikali
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

LUTKOVNA IGRA

Gledali smo lutkovno igro »Borček Zamorček«.

Začelo se je s prihodom Pavliha h gasilcu Jak, ki je spal. Ker se Jaka ni hotel zbuditi, se mu je Pavliha zlagal, da gori. Pavliha je prinesel tudi šopek rož. Tedaj je prišel pismonoša in prinesel paket iz Afrike. Pavliha je bil radoveden, odprl je paket in v njem videl zamorčka. Zamorček je rekel, da je prišel obiskat strica Jako. Čez čas pa

je bilo Borčku Zamorčku dolgčas po mami zamorki in opici Dlaki. Napisal je zato pismo, a ni imel denarja za znamko. Zato je vprašal ravnatelja, če lahko postane igralec, a tega mu ravnatelj ni dovolil. Končno je prišla mati zamorka in vsi so živeli srečno in veselo. Borček Zamorček je tudi zapel.

Igrica mi je bila zelo všeč.

Tatjana Stopar
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

NA LUTKOVNI PREDSTAVI

Prisostvovala sem lutkovni igri »Zajček Dideldajček« in bila sem zelo zadovoljna s predstavo.

Nekega dne se je lisica preoblekl v poštarja in nesla pismo Zajčku Dideldajčku. Zajček je pismo prebral in zvedel, da ga pri bratu čaka korenček. Prišla je nato želva in povedala, da je tisto pismo ona napisala. Medtem je k lisici prišel volk in ji povedal, kako naj zajčka ulovi in ga pojde. Naredi naj se mrtvo, tako bo najlaže ujela zajčka. Ko je prišel zajček, je mislil, da je lisica zares mrtva. Vprašal pa je nas otroke, naj mu pomagamo. Vsi smo mu povedali, da lisica ni mrtva. Lisica je ugotovila, da ne more nič narediti, in je poklicala zajčka na kosilo. Zajček pa se je preoblekel v strašilo in lisico prestrašil, da je zbežala. Zato ima zajček dolga ušesa, da sliši, če prihaja kakšna lisica ali kakšna druga nevarna žival.

Sneža Jovanovič
4. r. OŠ »P. Trubar«
BAZOVICA

OBISK NA RUSKI LADJI

Julija smo nekateri člani tržaškega pomorskega kluba »Sirena« šli na obisk na rusko ladjo. Ladja je bila zasidранa v arzenalu sv. Marka, kjer so jo popravljali. Ladja je dolga 168 metrov, zelo visoka in vsa iz žezele. Na ladjo natovarjajo ribe, ki jih russki ribiči lovijo po vseh morjih sveta in jih na ladji tudi zamrzujejo. Ladja nosi ime »Finski zaliv«.

Na ladjo smo se povzpeli po strmih železnih stopnicah. Pokazali so nam notranjost ladje, kapitanovo kabino, spalnice mornarjev, ogromni prostor z motorji, bolniško in operacijsko sobo. Pogostili so nas s čudovito večerjo, ki so jo pripravili z raznovrstnimi ribami. Po večerji so tudi predvajali dokumentarec in nekaj risank za otroke. Med člani posadke so tudi ženske, ki opravljajo pomembne naloge. Na ladji imajo svojega zdravnika. Vsi člani posadke so bili zelo prijazni z nami. Podarili so nam čokolado, bonbone in nešteto značk. Najbolj

prisrčen je bil častnik Jevgenji, ki nam je postregel z ruskim čajem, katerega je pravil v samovarju.

Pozno ponoči smo se zadovoljni vrnili domov.

Marko Debeljuh
4. r. OŠ »Bazovški junaki«
ROJAN

TAKA SE ZDI MENI JESEN

Nekega jesenskega popoldneva sem za hišo opazovala lepa, škrlatnordeča drevesa. Na rumenozeleni travni stal koš poln jesenskega sadja, ki sem ga malo prej nabrala. Pogled na vrt me je prevzel. Tam je rastla figa, ki je še pred kratkim imela zeleni liste, a so sedaj postali rumeni. Odločila sem se, da se bom malo sprehodila po bližnjem gozdu.

Zagledala sem lipo. Opazila sem, da so njeni listi spremenili barvo. Najbolj pa me je pritegnila hruška in ognjeni grm zraven nje. Tako sem utrgala nekaj vejc ognjenega grma in nekaj hrušk. Iz tistih vejc sem naredila lep šopek, iz trave pa spletla šopek. V medlem sončnem soju sem potem odhitela domov.

Toska Barič
5. r. (1981-82)
COŠ ŽAVLJE - KOROŠCI

ZIMA, ZIMA BELA...

Drevesa so bila v snegu še temnejša in tišina je bila opojna. Po svežem snegu so se poznali sledovi, ki so kot male, rahle črtice pričali, da so ptički tam iskali hrano. Tudi zajček je pustil svoje sledove v tisti belini. Morda je tudi on zagledal kaj užitnega.

Otroci so se veselili tistega prostega dne; zmenili so se, da si vzamejo sanke in gredo z njimi na sneg. Na hitro so se oblikli in s kapami, šali in rokavicami stekli mimo hiš na konec vasi. Tam se je dvigalo pobočje... Sanke so dali na tla in že so hiteli po hribu navzgor. Upehan so prilezli na vrh in se zmagoščavno razgledali po dolini. Joj, to bo čudovito!

Mitja, Tomaž in Tonček so se v hipu usedli na sani in že so drseli po snegu... juhuuuu... kako to gre... vedno hitreje! Tomaž, a ni sijajno? Poglej, kako prelepa so drevesa, saj se nam umikajo... Seveda, saj smo hitrejši kot veter! Toončeeek, pohiti...!

Čas je hitro mineval. Pustimo jih, naj se zabavajo, saj je za šolarje pozimi tako malo takih dni.

Irena Pahor
5. r. (1981-82)
OŠ »J. Ribičič«
SV. JAKOB

pred koncem oktobra, bodo dobili kupon za 3.000 lir, ki ga bodo lahko vnovčili pri nakupu raznih mladinskih knjig, plošč in kaset v TRŽAŠKI KNJIGARNI v TRSTU, v KNJIGARNI TERČON v NABREŽINI in v KATOLIŠKI KNJIGARNI v GORICI.

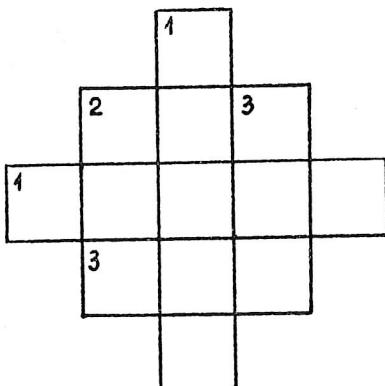
Poleg kupona vsi naročniki dobijo Galebovo nalepko.

Nisem pozabil tradicionalnega nagradnega žrebanja. Ob poravnavi naročnine dobijo naročniki tudi običajno dopisnico, s katero imate pravico sodelovati pri žrebanju bogatih nagrad. Pravočasno vas bom obvestil, kdaj bo žrebanje, ki bo tudi letos na kakih osnovnih šoli.

Naročnino in ceno Galeba sem žal moral tudi letos povisati. Naročnina znaša 8.000 lir, posamezna številka 1.200, dvojna pa 1.700 lir. Če bi kupovali posamezne številke bi morali skupno potrositi 10.600 lir, z naročnino pa prihranite kar 2.600 lir. Splača se vam torej, da se takoj naročite na Galeb, pri čemer imate še ugodnosti, tri lepa darila: kupon, nalepko in dopisnico, poleg tega še Galeba, ki vas bo veselo spremjal vsak mesec tja do konca šolskega leta.

UREDNIK

MAGIČNI KRIŽ

Vodoravno in navpično: 1. glasbilo, 2. vsakdanja začimba, 3. zdravilo.

DVE POSETNICI

JELICA S. TIPA

Jelica piše zgodbe in romane. Kaj je po poklicu?

JANKA SEN

Katerega zimskega športa se veseli Janka?

SAMOGLASNIKI

1	2	3	4	5
A	E	I	O	U

samoglasniki obenem že prve črke novih besed.

1. tvorec kakega dela, 2. del veče celote, 3. spričevalo, 4. večji kos pohištva, 5. s hišami obdana cesta v mestu.

Ob pravilni rešitvi črke na označenih poljih sestavlja tuje ime za samoglasnik.

IMENA

AŠKERC	.....
SUHODOLČAN	.....
PEROCI	.....
KOVIČ	.....
ROZMAN	.....
GRADNIK	.....
GRAFENAUER	.....
KETTE	.....
MURNIK	.....
ŽUPANČIČ	.....
VODNIK	.....

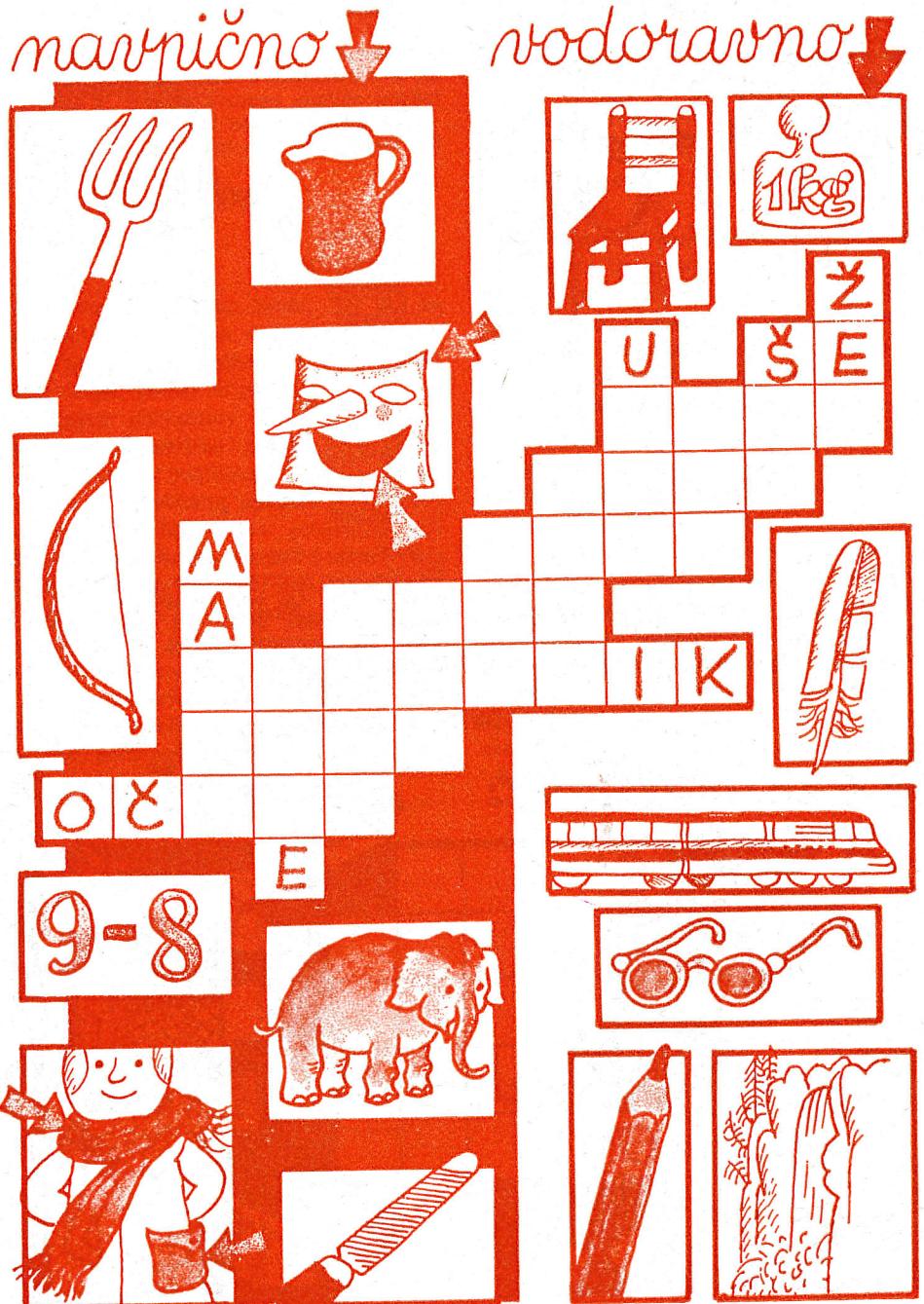
Vsakemu od slovenskih književnikov poišči njegovo ustrezno ime in ga vpiši na desni strani. Ob pravilni rešitvi sestavlja začetnice imen, brane od zgoraj navzdol, umetniško ime slovenskega pesnika Josipa Murna.

MALA SLIKOVNA KRIŽANKA

Poišči ustrezne besede za vse, kar je narisano, in jih vnesi v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale.

VELIKA SLIKOVNA KRIŽANKA

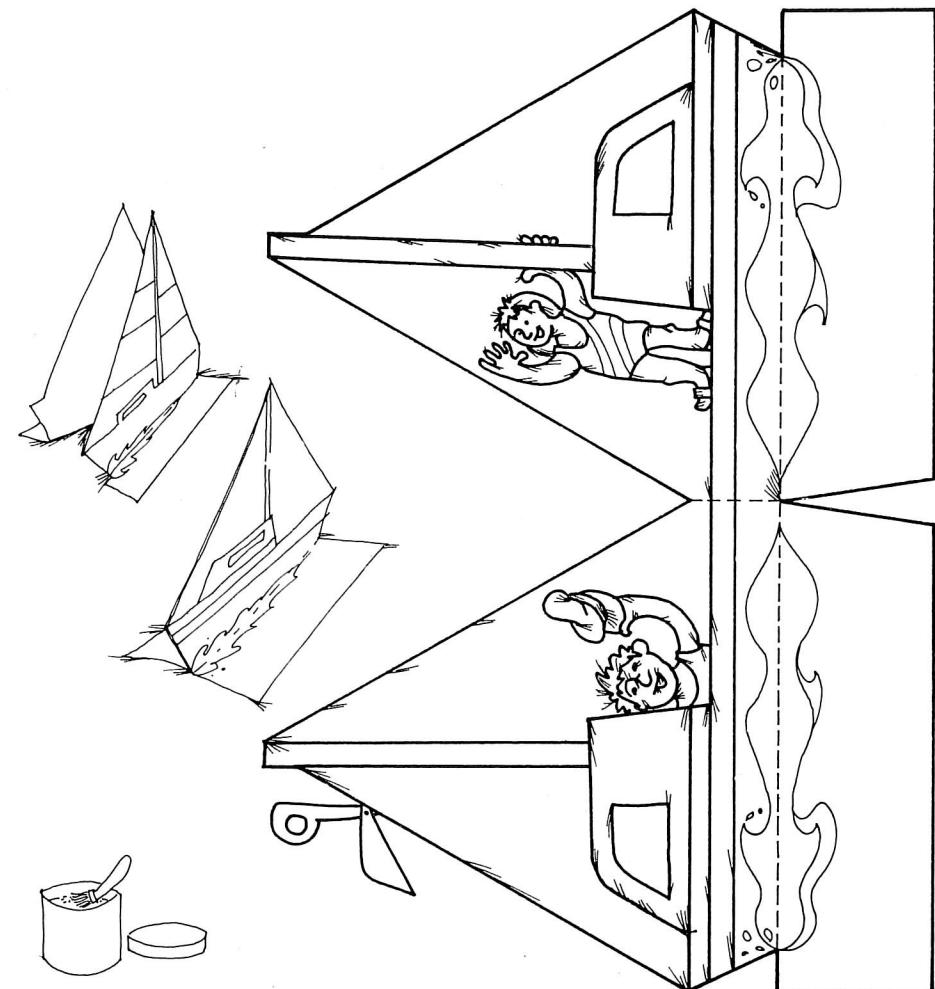
Poisci ustrezenje besede za vse, kar je narisano, in jih vnesi v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale.

Vera Poljšak

Ilustr.: Magda Tavčar

BARČICA

IZSTRIŽI, POBARVAJ IN ZALEPI BARČICO.

**Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba: Lojze Abram,
Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst**

CENA 1.200 LIR, DVOJNA ŠTEVILKA 1.700, NAROČNINA 8.000 LIR